

A torrentezés büntetőjogi megítélése

Konzulens:

Dr. Balogh Zsolt György

egyetemi docens

Készítette:

Böröcz István

Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi
Kar

Tartalomjegyzék

I. A torrentezés technikai háttere	6
1.1 A BitTorrent protokoll.....	6
1.2 A fájlmegosztás.....	7
1.3 A torrent oldalak.....	8
II. A 2001/29-es EK Direktíva	10
III. A letöltő felelősségre vonása - Franciaország	12
3.1 A három csapás törvény.....	12
3.2 A HADOPI.....	13
3.3 A szervezet működése.....	13
3.4 Jogi problémák.....	15
3.5 Technikai problémák.....	16
IV. A router	17
4.1 Routeren keresztüli torrentezés.....	18
4.1.1 Jelszóval titkosított internet-hozzáférés.....	18
4.1.2 Szabad internet-hozzáférés.....	18
4.2 A trackerezés.....	19
V. Az üzemeltető felelősségre vonása - Svédország	19
5.1 The Pirate Bay.....	20
5.2 A per.....	21
5.3 Az ítélet.....	23

5.4 A másodfokú eljárás.....	26
VI. A feltöltő felelősségre vonása - Magyarország.....	27
6.1 A 2010-es magyar torrentra zia.....	27
6.2 A törvényi szabályozás.....	28
6.3 Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése.....	30
6.3.1 A letöltés megítélése.....	30
6.3.2 A feltöltés megítélése.....	31
6.4 Az eljárás megindítása, és a bizonyítás nehézségei.....	32
6.5 Ideiglenes megoldások.....	34
VII. A torrentezés előnyei, összegzés.....	36
Fogalom meghatározás.....	39
Felhasznált irodalom.....	40
Felhasznált internetes adatbázis.....	41

A technika fejlődésével, és az infokommunikációs eszközök térnyerésével az életszínvonal jelentős mértékben nőtt. Ennek egyik bizonyítéka, hogy az internet mára a modern társadalom szerves részévé vált. Ezt a közhelynek tűnő megállapítást 2010. július 1-jén alkotmányos szintre emelték - Finnországban alanyi jog lett a szélessávú internet. Az internet mára hétköznapi tényező lett, sőt sok esetben nélkülözhetetlen. Ez az információs hálózat megkönnyíti, leegyszerűsíti a munkát. Nagy segítséget nyújt a távközlésben, a kommunikációban, a kutatásokban, és rengeteg más területen is. Gyors és költséghatékony, így nem kell a levelezéshez postára járni, a bélyegek árát kifizetni, nem kell órákat ülni a könyvtárakban, és a keresett fogalom, vagy téma után kutatni, elegendő otthon, a számítógép előtt néhány kattintás, és elküldtük a levelet, máris előttünk van a keresett információ. Nem csoda, hogy 2008-ban már félmilliárd szélessávú internet előfizető volt a világon.¹

Ez az áldásos információs hálózat nem csupán előnyöket tartalmaz, ugyanis az internet segítségével történő kommunikáció sorvasztja az emberi kapcsolatokat, illetve a végtelenül leegyszerűsödött kutatás beszűkíti a látókörünket, a világról alkotott képünk egyoldalúvá válik, mivel csak azoknak az információknak keresünk utána, amik érdekelnek. Egy könyvtárban kutakodva, vagy akár egy újságot olvasva is olyan információhoz, olyan tudáshoz jutunk akaratlanul, amely a világra való rálátásunkat szélesíti.

Ahogy az információszerzésnek, az ezt „segítő” internetnek is két oldala van. Azon túl, hogy kapcsolatba léphetünk mással, információhoz juthatunk – online újságokban, hírportálokon, bármilyen tartalomhoz hozzáférhetünk, például e-bookok, filmek, vagy szoftverek formájában. Ennek számos módja, technikája van. Van közöttük biztonságos, veszélyes, jogszerű, egyértelműen törvénybe ütköző, vagy olyan módszer, melynek jogellenessége kétséges, jogi megítélése vitatott. Utóbbi adatszerzési technikának egyik legelterjedtebb módja a fájlcsere. A *Napster*² 1999-es megjelenése óta töretlen fejlődését, népszerűségét mi sem bizonyítja jobban, mint egy 2009. februári felmérés, amely szerint a fájlcsere az egész világ *internetes adatforgalmának*³ mintegy 27-55%-át⁴ teszi ki évente. Németországban

---

¹ Mezei Péter: Digitális sampling és fájlcsere

² Zenemegosztó fájlcsereprogram

³ 2009-ben 14 748,83 Petabájt (1 Petabájt= 1024 Terrabájt= 1048576 Gigabájt) volt az IP-címek közti forgalom, ez a mennyiség 2010-ben 21 380,09 Petabájt volt. Ez a 2009-es adatforgalom összehasonlításképpen 40 millió évnnyi zenének, vagy 590 ezer évnnyi DVD filmnek felel meg.

⁴ Földrajzi helytől függően

2007-ben a napi teljes adatforgalom 70%-t tette ki a fájlcsere, amit az internetezők 20%-a generált.⁵

Ez a hatalmas szám hűen tükrözi a fájlcsere népszerűségét, *elterjedtségét*.⁶ Ezt az adatforgalmat nagyrészt az úgynevezett *torrentezés*⁷ fedi le. Habár az internet már az 1990-es években megjelent a lakásokban, a torrentezést „csak” 2001 áprilisában alkotta meg Bram Cohen.

Népszerűségét annak köszönheti, hogy különböző zenékhez, filmekhez, programokhoz (és bármi máshoz) juthatunk hozzá akár egy kattintással. Hogy mennyi idő alatt, az csak az internetünk gyorsaságától függ. A technika fejlődésével egyre olcsóbb, egyre nagyobb sebességű szélessávú internetkapcsolat érhető el. Nem kuriózum Magyarországon sem, hogy a DVD film a letöltés megkezdése után 10 perccel már lejátszható. Mindezek azonban eltörpülnek amellet, hogy a torrentezés ingyen van. Ingyen hozzájuthatunk népszerű előadók legújabb lemezeihez, a mozijegy kifizetése nélkül élvezhetjük kedvenc filmünket, és még a moziélmény sem marad el - egy nagyképernyős tévé, és egy hangfalrendszer ma már nem számít luxuscikknek.

Felvetődhet a kérdés, hogy ezt a kiesett bevételt a lemezkiadó cég, vagy a film forgalmazója honnan pótolja. A válasz: *sehonnan*⁸. Vagyis a szerzői jog által védett tartalmakhoz juthat hozzá bárki, teljesen ingyen.

Ez alapján a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (továbbiakban Btk.) 329/A. § (1) bekezdése⁹ helyénvaló és alkalmazható lenne. A törvény szerint „Aki másnak a szerzői jogról szóló törvény alapján fennálló szerzői vagy ahhoz kapcsolódó jogát haszonszerzés végett, vagy vagyoni hátrányt okozva megsérti, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.” Első olvasatra minden törvényi tényállási elem megvan, mégsem hallható nap mint nap, hogy torrentezők kerülnének a büntetés végrehajtási intézetbe. Egy a szerzői jog védelme alatt álló mű letöltése sokkal összetettebb folyamat, mint az elsőre látszik, a büntetőjogi felelősséget nem lehet ilyen egyszerűen megállapítani. Van rá

---

⁵ Mezei Péter: Digitális sampling és fájlcsere

⁶ Egy 2010. június 30-i adat szerint világszerte 1,97 milliárd felhasználója van az Internetnek

⁷ A torrent szó jelentheti a meta-fájlt az adatokkal, vagy jelentheti azt a fájlt is, amire hivatkozik, a szöveggörnyezettől függően.

⁸ Kap részesedést az üres kazetta jogdíjából, vagy az üres cd-k után fizetett jogdíjából, de ezek mértéke elenyésző

⁹ Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése

egyáltalán lehetőség? A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (továbbiakban Szjt.) jóval a torrentezés világsikere előtt született, ugyanígy a büntető törvénykönyvi szabályozás.

A technika rohamléptekkel elhaladt a jogalkotás, és jogalkalmazás mellett. Nem csak Magyarországon, az egész világon. Olyan helyzetek keletkeznek, olyan kérdések merülnek fel, amelyre a jog nem tud választ adni, vagy azért, mert nincs rá szabályozás, vagy azért, mert ismeretlen számára a fogalom (a The Pirate Bay elleni perben azért kellett ejteni a vádat, mert az ügyész nem tudta megértetni a bírósággal a fájlcsere rendszer működését). Ideiglenes megoldásokkal nem lehet biztosítani hosszútávon a jogbiztonságot, mert a technika gyorsabban fejlődik, mint a jog. Elég belegondolni abba, hogy 10 évvel ezelőtt, 2000-ben a környezetünkben hány háztartásban volt számítógép, ma pedig hányban nincs legalább kettő (akár asztali, akár hordozható). 10 évvel ezelőtt kinek volt mobiltelefonja, ma pedig kinek nincs színes kijelzővel, és kamerával felszerelt készüléke. Ezek után érdemes megvizsgálni, hogy az elmúlt 10 évben hányszor módosították a Btk.-t úgy, hogy ki lehetett jelenteni, ez a módosítás a jogfejlesztés terméke. Rendkívül fontos lenne a probléma mielőbbi megoldása, mert lassan egy egész generáció nő fel úgy, hogy ingyen jut hozzá olyan tartalmakhoz, amelynek a megszületéséért mások éveket dolgoznak, és dollármilliókat költenek el. Ennek a generációnak ez teljesen természetes.

Ugyan voltak kísérletek, törekvések a probléma megoldására mind a jogalkotás, mint a jogalkalmazás oldalán Európában is, és itthon is, de a mai napig nincs olyan nemzetközileg elfogadott és egyoldalúan támogatott szabályozás, ami gátat tudna szabni a szerzői jogi jogsértéseknek. A dolgozatnak nem célja megoldást találni a problémára, de feladata a figyelemfelhívás, és a lehetséges járható utak bemutatása.

I. A torrentezés technikai háttere

Ahhoz, hogy érdemben lehessen foglalkozni a problémával, elengedhetetlen, hogy ismerjük a velünk szemben álló fájlcsere-oldalakat, illetve magának a fájlcsere rendszernek a működési elveit, mechanikáját. A következőkben a torrentek, torrent oldalak működése kerül bemutatásra, hogy ez ne lehessen akadály a jogi kérdések megválaszolásának.

1.1 A BitTorrent protokoll

Amikor torrentezésről van szó, egy P2P alapú fájlcsere rendszerre kell gondolni, ami a BitTorrent *informatikai protokoll*¹⁰ használja. A P2P (peer to peer) rendszer lényege, hogy az informatikai hálózat végpontjai közvetlenül egymással kommunikálnak, központi kitüntetett csomópont nélkül. Vagyis ahhoz, hogy két otthoni számítógép egymással kapcsolatba lépjen, nincs szükség egy harmadikra, ami a közvetítésben segítene, adatcsere csupán a két számítógép között történik. Téves az az állítás, amely a P2P rendszereket kizárólag fájlcserevel azonosítja. P2P alapon működik például a *Skype*, a *VoIP*, vagy az *MSN*¹¹. A fájlcsere sem lehet a P2P-vel azonosítani. Sok olyan oldal van, amely fájlok fel- és letöltését teszi lehetővé, mégsem beszélhetünk P2P rendszerről, mivel nem egyenrangú felek között történik a csere, hanem szerver – felhasználó viszonyban. Ilyen *DDL*¹² szolgáltatások például a *RapidShare*, vagy a *ToldaCuccot*.

A BitTorrent protokoll szerint a *kliensek*¹³ a fájlokat *szeletekben*¹⁴ (darabokban) töltik le. Minden csomópont megkeresi a hiányzó részhez a lehető leggyorsabb kapcsolatot, miközben ő is letöltésre kínálja fel a már letöltött fájldarabokat (így valósul meg a szerzői jogvédők által hangoztatott „*a letöltés egyben feltöltéssel is jár*” állítás). A módszer nagyon jól beválik nagyméretű fájlknál, például videóknál, vagy nagyobb szoftverek esetében. Ennek az az oka, hogy az ilyen letöltéseknél a szűk keresztmetszetet általában a szerver sávszélessége jelenti. A BitTorrent esetében minél keresettebb egy fájl, annál többen vesznek részt az elosztásában, ezáltal az elosztása gyorsabban megtörténik, mintha mindenki egy központi helyről (szerverről) töltötte volna le. A fájlok darabolásából adódik, hogy a megszakadt letöltések könnyen folytathatóak. A gyakorlatban ez úgy működik, hogy a kliens, ami jelen esetben egy program, fájlokat, pontosabban fájldarabokat küld, és fogad. A program megkeresi azokat a klienseket, ahonnan a leggyorsabban le tudja tölteni az adott fájldarabot, korlátot egyedül az internet sebessége jelenthet.

1.2 A fájlmeosztás

---

¹⁰ Az informatikában a protokoll egy egyezmény, vagy szabvány, amely leírja, hogy a hálózat résztvevői miképp tudnak egymással kommunikálni. Ez többnyire a kapcsolat felvételét, kommunikációt, adattovábbítást jelent. Gyakorlati szempontból a protokoll azt mondja meg, hogy milyen sorrendben milyen protokoll-üzeneteket küldhetnek egymásnak a csomópontok, illetve az üzenetek pontos felépítését, az abban szereplő adatok jelentését is megadja.

¹¹ Internetes kommunikációs rendszerek

¹² Direct Download Link

¹³ A kliens olyan számítógép vagy azon futó program, amelyik hozzáfér egy (távoli) szolgáltatáshoz, amelyet egy számítógép hálózathoz tartozó másik számítógép (a szerver) nyújt.

¹⁴ 64KB-os mérettől akár 8 MB-os darabokig

Fájl megosztásához létre kell hozni egy torrent típusú (kiterjesztésű) fájlt (.torrent), amely az alábbiakat tartalmazza: a megosztandó fájl(ok) neve, mérete, és minden egyes fájldarabka ellenőrzőösszege (ezzel lehet ellenőrizni, hogy nem sérült-e a fájldarab), a tracker-szerver címe (a trackerről később lesz szó), és néhány egyéb adat.

A .torrent fájl nagy előnye, hogy könnyű másokkal megosztani, mert kicsi a mérete (10-200 kB között), ezért könnyedén felhelyezhető egy honlapra, vagy elküldhető e-mail mellékletként.

Miután a .torrent fájl generálása megtörtént, a seed fogadja a kéréseket, és kiszolgál más klienseket, amelyek a .torrent fájl alapján felkeresik, többnyire a tracker segítségével. Seed alatt értjük azt a klienst, amely rendelkezik az adott fájl összes darabkájával, magyarul a feltöltő. Ahhoz, hogy a kliens megtalálja, mely másik kienstől lehet letölteni az adott fájldarabot, a trackerre van szükség. Ez a nyomkövető közvetítő feladatot lát el a *peerek*¹⁵ között, és pontos információval rendelkezik arról, hogy mely fájldarabok kinél találhatók meg. A kliens ez alapján felméri, hogy mely darabka a legritkább, és megpróbálja azt letölteni, majd ha az megvan, a következő darabot keresi meg. Így a csomópontok (számítógépek) rá vannak kényszerítve a megszerzett darabok cserélgetésére, ezzel tehermentesítik az eredeti forrást. Miután a kliens megszerzett egy darabot, az ellenőrzőösszeg alapján ellenőrzi annak *integritását*¹⁶, ezzel elkerülhető, hogy hibás fájldarabok keringjenek a hálózaton. Ez bekövetkezhet véletlen hibával, de történnek szándékos mérgezések bizonyos zene- és filmkiadók, illetve szerzői jogvédő hivatalok részéről. Ha a kliens teljesen letölti a fájl(oka)t, seeddé válik.

Hátránya a módszernek, hogy ha a seedek nem szolgáltatják tovább a torrentet, akkor az esetleg már nem elérhető a publikált .torrent fájlok ellenére (felmérések szerint az új torrentek 38%-a egy hónap után elérhetetlenné válik). Esetleg csak fájldarabok keringenek a hálózaton, anélkül, hogy egésszé lehetne azokat összeállítani. Emiatt a BitTorrent inkább csak a népszerű fájlok megosztására alkalmas.¹⁷

1.3 A torrent oldalak

---

¹⁵ A peer egy másik számítógépen futó kliens, főképp azokat a klienseket értjük ezen, amelyek még nem az egész fájlt, csak részeit birtokolják.

¹⁶ Annak a feltételnek a megléte, hogy az adat helyes, és semmiféle művelet, mint például adatátvitel, tárolás, visszaállítás nem károsította meg az eredeti adatot, illetve hogy az adat helyesen áll rendelkezésre a kezelés számára.

¹⁷ <http://bittorrent.lap.hu/>

Felmerül a kérdés ezek után, hogy hogyan lehet más torrent fájljaihoz hozzájutni? Erre szolgál a torrent oldal. A torrent oldalon találhatóak a megosztani kívánt fájlokról készített, és az oldalra feltöltött torrentek. A torrent oldalaknak alapvetően két fajtája van: a nyílt, illetve a zárt. A nyílt oldalhoz bárki hozzáférhet, onnan bárki tölthet le torrenteket. Ilyen oldal például a The Pirate Bay. A zárt oldalakra csak felhasználói névvel, és jelszóval lehet belépni. Ezekhez a zárt közösséggel rendelkező oldalakhoz többnyire meghívóval lehet csatlakozni. Mindkettőnek megvannak az előnyei, és a hátrányai. Előbbinél előny, hogy nyílt, vagyis bárki hozzáférhet a torrentekhez, és a magas létszámnak köszönhetően a torrentek száma is igen magas. Hátránya viszont egyrészt az, hogy a torrentekhez tartozó fájlok nincsenek ellenőrizve, vagyis könnyen egy vírust, vagy teljesen más tartalmat tölt le a felhasználó, mint ami a címből következett volna. Másrészt, miután letöltődött a kívánt tartalom, semmi nem indokolja, hogy seederként elérhetővé tegye a felhasználó a tartalmat másnak, leterhelve ezzel a sávszélességét.

Ellentétben a nyílt torrent oldalakkal, a zárt oldalakon van ok arra, hogy fusson a kliens a tartalom letöltése után is, hogy mások is megszerezhessék az adott fájlokat. A tracker, amellyel, hogy elérhetővé teszi az *IP-címeket*¹⁸, ahonnan letölthető, illetve ahova seedelhető a torrenthez tartozó tartalom, számolja a letöltött, illetve a feltöltött adatmennyiséget. Az ilyen oldalakon előnyök járnak azért, ha bizonyos szintet elér az *aránya*¹⁹ a feltöltéseknek, és letöltéseknek (például nem 20, hanem 50 különböző le- és feltöltése lehet a regisztrált felhasználónak az oldalon egyidőben). További előnye a zárt torrent oldalaknak, hogy ellenőrzött tartalmak vannak rajta. Ki vannak szűrve a vírusok, illetve a nem a címhez tartozó tartalmak. Hátránya viszont, hogy viszonylag nehéz bekerülni az oldalra, és az arányt egy bizonyos szint felett kell tartani, különben kitiltással büntetnek (ha túl sokat tölt le valaki, és nem tölt fel – a nyílt torrent oldallal szemben itt szankciókkal jár). A közösség megkíván egy etikus viselkedést is, amit a moderátorok ellenőriznek.

Ezt a rendszert jól lehet szemléltetni egy példa segítségével. Egy film letöltéséhez először be kell lépni egy torrentoldalra, és be kell írni a keresőbe a címet. A találatok közül ki kell választani az igényeknek megfelelőt (film nyelve, kép minősége, stb.). A torrent fájlt le kell tölteni, amit a kliens automatikusan megnyit. A torrent fájlban található tracker cím

---

¹⁸ Az IP-cím (Internet Protocol-cím) egy egyedi hálózati azonosító, amelyet az Internet Protocol segítségével kommunikáló számítógépek egymás azonosítására használnak. Minden, az internetre kapcsolt számítógépnek van IP-címe

¹⁹ Feltöltött adat mennyisége osztva a letöltött adat mennyiségével.

segítségével az oldal trackerére rácsatlakozik és lekéri az IP-cím listát, hogy mely számítógépeken érhető el a film. Ezután rákapcsolódik a többi számítógépre, és elkezdődik a letöltés - fájlmegosztás. Adott méretű *darabkákat*²⁰ kezd letölteni, mindenkitől mást. Ezek önállóan semmire sem jók, nem megnyithatóak, de még csak kitalálni sem lehet, hogy milyen fájlnak a része. Miközben még tölti le a fájldarabokat, máshonnan érkezett kérés a már meglévő darabokra, így azokat elkezd a kliens megosztani - feltölteni. Miután az összes darabkát letöltötte a kliens (és utána is futni hagyom, hogy másnak meg tudjam osztani a filmet), nincs más feladat, mint elindítani a filmet, és megnézni.

Ezt az elsőre igencsak bonyolultnak tűnő mechanizmust olvasva megfogalmazódhat a kérdés, hogy a jognak mi köze van a torrentezéshez? Amíg legális tartalmak kerülnek megosztásra, addig valóban semmi. De onnantól, hogy szerzői jogokat sértő tartalmakat töltenek le, illetve fel, igenis be kell avatkoznia a jognak. Arra a kérdésre azonban nehezebb válaszolni, hogy hogyan is tegye ezt a jogalkotó, vagy a jogalkalmazó. Felmerül-e a bűncselekmény gyanúja? Ha igen, kinek az oldalán - a letöltő, a megosztó, vagy a torrent oldal üzemeltetője vonható felelősségre? Ami azonban ennél is nehezebb, az a bizonyítás. Hol található meg a nem jogtisztá tartalom, hogy került az adott személy számítógépre, egyáltalán tudta e, hogy a magatartása jogsértő. A szolgáltatónak volt-e tudomása az oldalán keringő nem jogtisztá tartalmakról?

A válaszokat a francia jogalkotásban, a svéd jogalkalmazásban, és a magyar jogrendszerben kerestem a közelmúlt eseményei alapján. Azért választottam ezt a három nemzetet, mert az egyik a letöltőt, a másik az üzemeltetőt, a harmadik pedig a feltöltőt vonja felelősségre a szerzői jogok megsértéséért. Megdöbbenő azonban úgy értékelni az államok teljesen eltérő tevékenységét, hogy tudjuk, mintegy 10 évvel ezelőtt született már egy irányelv, amely a jogharmonizációt lett volna hivatott elősegíteni.

II. A 2001/29-es EK Direktíva

Az Európai Tanács már az 1990-es évek közepén foglalkozott az európai államok szerzői jogának összehangolásával, mert felismerte, hogy az információs társadalom nagyléptékű fejlődése meghatározó lesz a közeljövőben. Feltételezésük beigazolódni látszott, ezért 2001.

---

²⁰ Ezeket a darabkákat úgy lehet elképzelni, mint egy puzzle darabjait. Egyenként felismerhetetlenek, fekete színűek, nem lehet tudni, melyik képek a részei, de ahogy összeáll az összes darab, egészként kirajzolódik a színes kép.

május 22-én az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a 2001/29/EK Irányelvet az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról.

A (2) cikkely szerint *„az Európai Tanács 1994. június 24-25-i korfui ülésén hangsúlyozta, hogy az információs társadalom európai fejlődésének elősegítése érdekében szükséges egy közösségi szintű, átfogó és rugalmas szabályozási keret létrehozása. Ehhez többek között az új termékek és szolgáltatások belső piacának kialakulása is szükséges. E szabályozási keret létrehozása céljából több fontos közösségi jogi rendelkezést elfogadtak már, és továbbiak elfogadása folyamatban van. A szerzői jog és a szomszédos jogok e tekintetben fontos szerepet játszanak, mivel ezek védik és ösztönzik az új termékek és szolgáltatások fejlesztését és forgalmazását, valamint azok alkotói tartalmának létrehozását és felhasználását.”* Vagyis egy közös, összehangolt belső szabályozás igényét fogalmazták meg. Érdeemes figyelni a dátumot: 2001, a BitTorrent technológia megalkotásának az éve.

Az (5) cikkely tartalmazza az egyik legfontosabb követelményt: a jelenlegi szabályozást meg kell változtatni, hogy az képes legyen védeni a szerzői jogokat. *„A műszaki fejlődés megsokszorozta és változatosabbá tette a szellemi alkotás, a gyártás és az értékesítés lehetőségeit. Ha nincs is szükség új fogalmakra a szellemi tulajdon védelme területén, a szerzői jogot és a szomszédos jogokat szabályozó jelenlegi jogszabályokat módosítani kell, és ki kell egészíteni úgy, hogy megfeleljenek a gazdasági adottságoknak, így például az új felhasználási módoknak.”* Az EK tagjainak ezt kellett (volna) szem előtt tartaniuk a jogalkotás során.

A (6) cikkely az előző rendelkezést pontosítja, miszerint ha a közösségi jogharmonizáció elmarad, az egyes tagállami rendelkezések *„a védelem szintje tekintetében jelentős különbségekhez, és ezáltal a szerzői jogi tartalmú, vagy ezen alapuló szolgáltatások és termékek szabad mozgásának akadályozásához, végső soron pedig a belső piac széttöredezéséhez és a jogszabályok inkoherenciájához vezethetnek. Az efféle jogi különbségek és bizonytalanságok hatása az információs társadalom további fejlődésével – amelynek következtében a szellemi tulajdon határokon átnyúló felhasználása már eddig is jelentősen megnőtt – még inkább fel fog erősödni. Ez a fejlődés a jövőben fokozódni fog, és ez kívánatos is.”* Ez is azt bizonyítja, hogy az Európai Unió már több mint 10 éve felismerte azt a problémát, ami mára megvalósult. A tagállamok az érdektelenségük következményeit látva ma átgondolatlan törvényekkel, vagy a meglévő alkalmatlan szabályozás hatályban tartása

mellett próbálják megoldani a problémákat. Ami a legszomorítóbb, hogy még mindig nem közösségi szinten, hanem tagállami szinten, amitől a rendelkezés óva int. Ahelyett, hogy az irányelvet követve évekkal ezelőtt megelőzték volna a kialakult ex lex állapotot.

A Direktíva nem csak a jogharmonizációt támasztja követelményként a tagországok jogalkotói elé, hanem a szankciók hatékonyságát is. Erről az elvről az (58) cikkely szól: „A tagállamoknak az ebben az irányelvben foglalt jogok és kötelezettségek megsértése esetén hatékony szankciókról és jogorvoslatokról kell rendelkezniük. Minden szükséges intézkedést meg kell hozniuk e szankciók és jogorvoslatok alkalmazása érdekében. Az előírt szankciók hatékonyak, arányosak és visszatartó erejűek kell hogy legyenek, továbbá magukban kell foglalniuk a kártérítési és/vagy ideiglenes intézkedés iránti igény érvényesítésének, valamint megfelelő esetben a jogsértő anyagok lefoglalása kérelmezésének lehetőségét.”²¹

Az irányelv záró rendelkezéseiből kiderül, hogy a megfogalmazott elvek nem csupán ajánlások, hanem egyfajta követelmények is, amelyek ellenőrzésre kerülnek. „A Bizottság legkésőbb 2004. december 22-éig, majd ezt követően háromévenként jelentést készít az Európai Parlament, a Tanács, valamint a Gazdasági és Szociális Bizottság számára ezen irányelv alkalmazásáról, amelyben egyebek között a tagállamok által rendelkezésre bocsátott információk alapján megvizsgálja különösen az 5. (Kivételek és korlátozások), a 6. (A műszaki intézkedésekkel kapcsolatos kötelezettségek) és a 8. cikk (Szankciók és jogorvoslatok) alkalmazását a digitális piac fejlődésének fényében. A 6. cikk tekintetében a Bizottság különösen azt vizsgálja, hogy e cikk biztosítja-e a megfelelő szintű védelmet, valamint hogy a jogszabály által megengedett cselekményekre a hatásos műszaki intézkedések hátrányosan hatnak-e.” Ez alapján az országoknak az irányelv célkitűzéseinek eleget tevő jogszabályokat kell alkotniuk, vagy a nemzeti jogszabályokat kell módosítani a közösségi normáknak megfelelően. Több mint egy évtizede állnak a tagállamok rendelkezésére a megfogalmazott célok, és az ezek elérését segítő iránymutatások, mind a mai napig hasztalanul.

III. A letöltő felelősségre vonása - Franciaország

3.1 A három csapás törvény

Franciaország az elsők között lévő európai állam, ahol törvényt hoztak az illegális letöltések ellen. A szabályozásról alkotott vélemények azonban rendkívül megosztottak, többek között

---

²¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0029:HU:HTML>

az Európai Parlament, és a francia Alkotmánytanács is visszautasította. Ideális esetben ez a radikális módszer azonban alkalmas arra, hogy visszaszorítsák, illetve megszüntessék a letöltéssel járó szerzői jogsértéseket. Ideális esetben...

3.2 A HADOPI²²

A magyar származású francia elnök, Nicolas Sarkozy által támogatott, jelentős belföldi és nemzetközi visszhangot kapott kalóztörvényt 2008. június 18-án terjesztette elő a francia kormány a szenátusnak. Sürgős ügyként kezelték, ezért október 30-án elfogadásra került a tervezet a felsőházban. Mivel az alsóház nem fogadta el, ezért egy hét-hét tagból álló bizottságot hoztak létre 2009 áprilisában, melynek az volt a feladata, hogy úgy változtassák meg a törvénytervezet szövegét, hogy azt mindkét ház elfogadja. Az átirított változatot a szenátus (Sénat) elfogadta, a nemzetgyűlés (Assemblée nationale) azonban először elutasította, néhány héttel később (május 12-én) viszont megszavazta. Az alsóház az elfogadást követő egy héten belül (május 17-én) az Alkotmánytanács (Conseil Constitutionnel) felé fordult, hogy véleményezze a törvényt. Egy hónappal később a Tanács kijelentette, hogy a törvény fő része alkotmányellenes. Szerintük a tervezet sérti az 1789-es Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozatát, valamint az ártatlanság vélelmét, a hatalmi ágak szétválasztását, és a szólásszabadságot. Októberben viszont elfogadta a törvény átdolgozott változatát.

3.3 A szervezet működése

A rendszer célja, hogy védelmet nyújtson az interneten megtalálható szerzői jogvédelem alatt álló tartalmaknak. A kormány a letöltőket akarja felelősségre vonni a jogsértések miatt a „három csapás” módszerével. Első lépésként egy email-t küldenek az internetkapcsolat előfizetőjének, hogy jogsértő tartalmak kerültek letöltésre. Az email csak a jogsértés tényét, és idejét tartalmazza, az elkövetőt és a jogsértés tárgyát nem. Ha hat hónapon belül újabb illegális letöltés történik, a HADOPI ajánlott levelet küld a tulajdonos címére hasonló tartalommal, mint ami az emailben szerepelt. Amennyiben a levél kiküldésétől számított egy éven belül ismét szerzői jogvédelem alatt álló tartalmat töltenek le, az internetszolgáltató köteles beszüntetni az internet hozzáférést két hónap és egy év közötti időtartamra. E mellett a bíróság pénzbüntetést, és szabadságvesztést is kiszabhat.

---

²² Haute Autorité pour la Diffusion des Œuvres et la Protection des Droits sur Internet - law promoting the distribution and protection of creative works on the internet

Maga a szervezet munkája az IP-címek adatforgalmának figyelése. Ha észleli, hogy illegális tartalmakat töltenek le, az internet szolgáltatótól elkéri az IP-címhez tartozó tulajdonos adatait és kiküldi az email-t. Az *ISP*²³ nem tagadhatja meg az adatok szolgáltatását, vagyis az előfizető személyes adatait ki kell adnia harmadik személy részére. A második csapás során ugyanígy járnak el, a megszerzett személyes adatok alapján kiküldik a levelet az előfizető lakcímére. A harmadik csapás változott az Alkotmánytanács javaslatára. A korábbi törvénytervezet - amelynek értelmében a világhálós kalózkodók internethez jutása egyszerű adminisztratív eljárás keretében, bírósági ítélet nélkül is felfüggeszthető lett volna – annyiban módosult, hogy itt már a bíróság dönt a szankcióról. A bíró maximum egy évre rendelheti el az internet-hozzáférés felfüggesztését, valamint legfeljebb 300 ezer eurós pénz- és/vagy két éves szabadságvesztés büntetést is kiszabhat. A két utóbbi büntetési tétel a korábbi törvényben is szerepelt. Az az internet-előfizető, aki hagyja, hogy számítógépéről egy másik személy kalózkodjon, 1500 eurós pénzbüntetésre és egy hónap felfüggesztett szabadságvesztésre ítéltető. Ha egy megbüntetett előfizető egy másik szolgáltatóval köt szerződést, 3750 euró pénzbüntetéssel sújtható. Ezen túlmenően egy feketelistára is felkerül, amely alapján nem köthet szerződést másik internet szolgáltatóval az eltiltás időtartama alatt.²⁴

Az ellenőrző szerv támogatói úgy gondolják, hogy a bíróság szerepe túlértékelt ebben a rendszerben, a törvényalkotók szerint ugyanis az illegális letöltők többsége már az első figyelmeztetés után felhagy a jogsértő magatartással, 95%-ukat pedig a második felszólítás, illetve a büntetés kilátásba helyezése biztosan eltántorítja. A törvény ellenzői szerint a nagyüzemi letöltőkkel szemben minden hasonló rendelkezés hatástalannak fog bizonyulni, a technológia ugyanis számos lehetőséget ad azok kezébe, akik az interneten el akarják rejteni identitásukat a hatóságok elől.²⁵

A felügyeleti szerv emellett javasolja a francia internetezőknél, hogy segítsék a HADOPI munkáját egy kémprogram feltelepítésével. Ez a szoftver információkat gyűjtene az interneten történő tevékenységről, és titkosítva továbbítaná azokat a HADOPI szervereire, ahol egy évig tárolnák őket. Ez a monitorozás valós időben történne, és a programnak joga lenne a számítógépre és routerekre telepített összes programot és azok változásait elemeznie és naplózni. Ezt annak érdekében tenné, hogy azonosítsa a futtatott alkalmazások típusát, és

---

²³ Internet Service Provider – internet szolgáltató

²⁴ <http://copyrightinthexxcentury.blogspot.hu/search/label/Hadopi>

²⁵ <http://www.sg.hu/cikkek/71760>

amennyiben például peer to peer kapcsolódást érzékelne, úgy figyelmeztetné a felhasználót arra, hogy a kockázatok tudatában valóban akarja-e folytatni a használatot. Mindezen túlmenően a feketelistán lévő *domainekre*²⁶, vagy IP-címekre felhasználó nem csatlakozhatna.

Ez a javaslat egyfajta megfélemlítés is egyben. Akik el akarják kerülni a büntetést, azoknak használniuk kell a szoftvert, így tudják csak bizonyítani ártatlanságukat, ha esetleg a HADOPI megvádolná őket.

A szervezet másfél éves működése után egy felmérés készült, amely megdöbbentő adatokkal szolgált. Az adatok elsősorban azt igazolják, hogy a következetes és gyors állami jogérvényesítés erőteljesen képes befolyásolni az emberek magatartását. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy azok túlnyomó többsége (95%-a), akit a HADOPI egy alkalommal már figyelmeztetett a jogsértő magatartás lehetséges következményeire, felhagy tevékenységével, és ezért második figyelmeztetésre már nincsen szükség.

A fentiekből egyenesen következik, hogy az összes rendelkezésre álló tanulmány szerint a vizsgált időszakban jelentősen visszaesett a P2P használók száma (17-29% között) és a P2P hálózatokon mért forgalom (43-66% között) is Franciaországban. A P2P forgalom visszaeséséből ugyanakkor nem következik a legális online szolgáltatók azonnali piaci fellendülése. Miközben a rendelkezésre álló adatok szerint a zene- és filmipar bevételei 2011-ben még mindig csökkentek Franciaországban, az online forgalom fellendülőben van, számos zenei szolgáltató tudott jelentős bővülést elérni a piacon. Azt is az eredmények között tarthatja nyilván a HADOPI, hogy a megkérdezettek harmadát a HADOPI tevékenysége vezette arra, hogy rendszeresebben fogyasszon legális forrásból származó kulturális terméket. Ebből az következik, hogy egy konzekvens és gyors jogérvényesítési gyakorlat képes az emberek magatartását befolyásolni. Ez az eljárás azonban nem biztos, hogy igazságos, és jogszerű.²⁷

3.4 Jogi problémák

A kalóztörvényt objektív szemszögből vizsgálva könnyen belátható, hogy több jogi – elsősorban alkotmányjogi - problémába ütközik. Miután Finnországban alapjog lett az internet-hozzáférés, amelyet az Európai Unió Alapjogi Chartája is körülír, erősen kérdéses a

---

²⁶ A tartománynév (angolosan domainnév) egy számítógép egyedi neve az interneten, amely megkülönbözteti a többbitől. A tartománynevek csupán címkék melyeket a nehezen megjegyezhető IP-címek helyett használhatunk.

²⁷ http://eszerint.blog.hu/2012/04/03/megis_eredmenyes_a_hadopi

francia gyakorlat, amely egyoldalúan elvonná az állampolgárnak ezt a jogát. Az Alapjogi Charta úgy rendelkezik, hogy nem lehet megfosztani valakit az alapjogaitól előzetes bírósági eljárás nélkül. A francia parlament azzal érvelt, hogy egyrészt a HADOPI is bírói szervnek tekinthető, mivel vannak bírói tagjai, másrészt az internethez való jog nem alkotmányos alapjog. Egy másik probléma, hogy a szolgáltatás megszüntetése - a pénzbírság és szabadságvesztés mellett – aránytalanul nagy hátrányt jelent a bűncselekményhez képest.

Egy esetleges illegális letöltés miatt a gyanúsítottaknak kell bizonyítani a ártatlanságát, ez teljesen ellentétes az ártatlanság vélelmével. Ezek után az a tény, hogy a törvény ösztönzi a cégeket, hogy harmadik személyek internetforgalmát vizsgálják, egyértelműen sértve ezzel a magánélethez való jogot, felveti a kérdést, hogy a törvény egyáltalán hogy kerülhetett hatályba?

3.5 Technikai problémák

A törvénynek nem csak elméleti, hanem gyakorlati nehézségei is vannak. Érdekes a kulturális miniszter terve, miszerint naponta tízezer email-t, háromezer ajánlott levelet fognak kiküldeni és ezer kapcsolatbontást fognak végrehajtani. Az IP-címek gyűjtése pontatlan, és könnyen megalapozatlan vádakhoz vezethet. Emellett a szerzői jogi jogsértés gyanúsítottjának esélye sincs védekezni az ítélet kihirdetése előtt az eljárás gyorsasága és egyoldalúsága miatt. A legfontosabb mégis az, hogy nem a tényleges elkövetőt büntetik, hanem az internet előfizetés tulajdonosát. Ez külön problémákat okoz, mivel Franciaországban elterjedt a *WiFi*²⁸ modemek használata, amit az emberek nem titkosítanak jelszóval, így az bárki által használható. Végezetül az a tény, hogy a képzett felhasználók könnyen megkerülhetik ezt a rendszert már említést sem érdemel.²⁹

A korábban említett ideális eset a következő lenne: egy egyszerű felhasználónak van egy saját számítógépe, amit más nem használ, és statikus IP-címmel rendelkezik. Háromszor, különböző időpontokban illegális tartalmat tölt le, amiért az internet előfizetését megszüntetik adott időtartamra és emellett pénzbüntetésre ítélik. Ha eltekintünk attól, hogy sérül a magántitok, és személyes adatok védelméhez való jog, a szólásszabadság, valamint szabad véleménynyilvánítás joga, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, és az ártatlanság

---

²⁸A WiFi (Wireless Fidelity) a vezeték nélküli mikrohullámú kommunikációt (WLAN) megvalósító, széleskörűen elterjedt szabvány népszerű neve.

vélelme – ez óriási felelőtlenség lenne -, akkor ebben az esetben fenntartások nélkül alkalmazható a törvény. Ez az eset azonban a gyakorlatban meglehetősen ritka. Gyakoribb eset, amikor egy háztartásban egy számítógép van, és azt többen használják – például egy család. Ilyenkor az egész családot eltiltják az internettől, mert csak az számít, hogy az adott IP-címen valaki illegális tartalomhoz jutott hozzá. Vagyis úgy állapítják meg a bűncselekmény elkövetését, hogy az alany ismeretlen. Ugyanez a helyzet, ha egy háztartásban több számítógép van és routeren keresztül használják az internetet (a továbbiakban a router és az IP-cím működéséről lesz szó, így most nem térnek ki a működésükre). Ha WLAN³⁰ routerük van, amihez a hozzáférés nincs titkosítva, akkor bárki cselekménye miatt megbüntethetik az előfizetőt.

Véleményem szerint ez a törvény sérti az alkotmányos rendet, az állampolgárok jogait, és kiválóan alkalmas közfelháborodás és esetleges tüntetések kiváltására. A törvény rendkívül egyoldalú, és *önfejű*³¹ megalkotást tükröz. A cél, hogy elrettentsék az állampolgárokat az illegális tartalmak letöltésétől. Bármilyen áron. Az, hogy valakit három jogvédett film letöltéséért egy évre eltilthatnak az internettől, fél év szabadságvesztésre és kétszázezer euró pénzbüntetésre ítélnék elszomorító. Ezzel nem azt érik el, hogy az emberek nem fognak szerzői jogot sérteni, hanem azt, hogy félve fognak leülni a számítógép elé, és rettegve nézik meg az emailjeiket. Ez egy modern, európai demokráciában elfogadhatatlan.

Nem kizárólag a HADOPI rendszer technikai problémái között, hanem a torrentezés büntetőjogi felelősségre vonásánál általános problémát okoz, ha a fájlmegosztás routeren keresztül valósul meg. Ez az egyre gyorsabban terjedő technológia újabb megoldandó problémákat támaszt az eddig is válaszra várók mellé.

IV. A router

A router egy eszköz, melynek feladata az útválasztás különböző számítógépes hálózatok között. Otthoni, irodai hálózatokat, és az internetet kapcsolja össze, az ezek közötti adatforgalmat irányítja. Egy otthoni hálózat esetén az összes háztartásban lévő számítógép egy routeren keresztül csatlakozik az internethez. Vagyis elég egy internetkapcsolatra előfizetni, a router ezt megosztja. Ahogy az irodákba, vagy háztartásokba egynél több számítógép került, úgy vált elengedhetetlen kellékké. Manapság viszont, ahogy egyre több

---

³⁰ Wireless Local Area Network – vezeték nélküli helyi hálózat

³¹ Nicolas Sarkozy mindenáron keresztül akarta vinni a törvényt a parlamenten

notebook kerül viszonylag közel egymáshoz, nélkülözhetetlen a vezeték nélküli router. Ez ugyanazt a munkát végzi, a különbség abban áll, ahogy a nevében is benne van, vezeték nélkül is lehet hozzá csatlakozni. Ez a szabadság azonban veszélyekkel is jár. A WLAN routeren keresztül bárki hozzáférhet az általa sugárzott internethez, ha a hatósugarán belül van. Ezért szokás jelszóval levédeni a hálózatot, így csak az tud felcsatlakozni, aki ismeri a nevet, és a jelszót.

4.1 Routeren keresztüli torrentezés

Alapvetően két esetet kell vizsgálni: amikor jelszóval titkosítva van az internet hozzáférés, illetve amikor nincs.

4.1.1 Jelszóval titkosított internet-hozzáférés

Egy jelszóval védett hálózatra jó példa egy lakás, ahol többen laknak. Az összes lakó rendelkezik notebookkal, ezért az egyetlen kényelmes megoldás az internetelésre, ha az vezeték nélkül történik (a notebooknak is a szabad mozgás, a hordozhatóság a lényege, ezért értelmetlen lenne egy kábellel odaláncolni az íróasztalhoz). Az egyik lakó rendszeresen szokott torrentezni, rendszeresen tölt le filmeket. Ebben a hétköznapi jelenségben a router miatt kvázi lehetetlen kideríteni, hogy pontosan ki töltötte le a filmet. Kifelé a tracker felé csak egy IP-cím látszik, mégpedig a routeré. A router az adatokat már saját IP-címek segítségével továbbítja, ezek kívülről nem látszanak, vagyis nem lehet megmondani, hogy a router hány számítógép felé közvetít adatokat. ezekből kifolyólag az is bizonytalan, melyik számítógépen történt a letöltés. Az, hogy esetleg nem a számítógép tulajdonosa, hanem a lakótársa töltötte le a filmet, közel lehetlenné teszi a büntetőjogi felelősség megállapítását. Utóbbi eset fordul elő akkor is, amikor többen használnak egy számítógépet, például egy családban, ahol a családtagok nem kötelesek egymásra terhelő vallomást tenni. Ezek alapján az alany személye ismeretlen marad, és lehetőség sincs arra, hogy ezt kiderítsék. Alany nélkül nincs meg az összes törvényi tényállási elem, nem teljes az alanyi oldal, vagyis nincs bűncselekmény. Bűncselekmény nélkül nincs büntetőjogi felelősségre vonás. A szerzői jogokat viszont megsértették.

4.1.2 Szabad internet-hozzáférés

Hasonló a helyzet akkor is, ha az internet hozzáférés nincs jelszóval biztosítva. Jelen esetben az csatlakozik a routerhez, és azon keresztül az internethez, aki a hatósugarán belül van. Ez

egy társasház esetében akár száz embert is jelenthet. Ezek közül bárki letölthet egy filmet anélkül, hogy kiderülne. Nem csak a számítógépe és a hozzá tartozó IP-címe marad rejtve, hanem a kiléte is, sőt, még az sem derül ki, hogy egyáltalán torrentezett. A router tulajdonosa maximum annyit észlel az eseményből, hogy lassabb lett az internet sebessége. Egy zárt közösségben a tagok egymás közt ki tudják deríteni, hogy adott esetben ki torrentezett, de egy szabad felhasználású rendszerben ez szinte lehetetlen.

A jelszóval védett internet hozzáférésnél felmerülhet egy olyan megoldás, hogy az IP-cím segítségével esetleg eljuthatnak a router tulajdonosához. Ezt az ötletet a dinamikus IP-cím nehezíti meg, amit a szabad IP-címek drasztikus csökkenéséből adódó probléma ideiglenes megoldásaként vezettek be. A dinamikus IP-cím a számítógép interneten való azonosítására szolgáló, az internetszolgáltató által kiosztott számsor. Mivel a *statikus IP-címek*³² száma korlátozott, ezért a legtöbb gép nem kap állandó címet, hanem csak ideiglenest. Vagyis amikor a számítógép csatlakozik az internetre, kap egy IP-címet, amikor pedig a felhasználó bezárja a kapcsolatot, akkor a címet egy másik gép számára osztják ki. Így az is előfordulhat, hogy egy számítógép kétszer soha nem használja ugyanazt a címet. Ebből kifolyólag lekövethetetlen, hogy egy adott router mikor milyen IP-címmel csatlakozik az internetre.

4.2 A trackerezés

Trackerezésnél még a router IP-címéhez sem lehet eljutni. Ez annyit jelent, hogy letöltés megkezdése után pár másodperccel a torrent kliensből ki kell törölni a trackert, vagyis nem fog szerepelni a listán a letöltő. Ennek az az eredménye, hogy a fájlcsere működik, mert betöltötte már a tracker az IP-címek listáját még a törlése előtt, viszont törlése miatt nem fogja számolni a letöltést a torrent oldalon.

V. Az üzemeltető felelősségre vonása - Svédország

Az évtized egyik legnagyobb fájlmegosztó oldalak elleni fellépése volt a „The Pirate Bay” elleni per. Maga a per menete, és sikeressége, illetve kudarca tükrözi a jogi szabályozás és a fájlcsere közötti viszonyokat. Érdeemes megvizsgálni, hogy egy torrent oldal csekély idő leforgása alatt mekkora népszerűsége tud szert tenni.

---

³² Ez a számsor a gép állandó azonosítója lesz az interneten, úgy ahogy például egy telefonszám azonosítóként szolgál egy kommunikációs folyamatban. Az internetes kommunikáció legegyszerűbb módja az lenne, ha minden gép állandó egyedi IP-címmel rendelkezne. Az internet kidolgozói azonban azt nem látták előre, hogy gyakorlatilag korlátlan számú azonosítóra lenne szükség.

5.1 The Pirate Bay

A The Pirate Bay (gyakori rövidítéssel TPB) egy svéd honlap, amely BitTorrent (.torrent) fájlokat tartalmaz. Úgy tartja magát, mint "a világ legrugalmasabb bittorrent oldala", emellett a 91. legnépszerűbb honlapként volt rangsorolva a világon, míg Svédországban a 19. helyen állt az Alexa Internet 2008-as felmérése szerint³³. A weboldalt anyagilag elsősorban a torrent fájlok melletti sávokban található reklámok támogatják, de volt rá példa, hogy egy svéd politikai valóságshow egyik résztvevője adományozott pénzt az oldalnak. A Hanglezkiadó Nemzetközi Szövetsége (IFPI³⁴) megvádolta őket, miszerint az oldal túlságosan is nyereséges, és az oldal tulajdonosai inkább a profitot tartják szem előtt, mintsem a felhasználók érdekeit. A tulajdonosok azzal védekeztek, hogy az oldalnak vannak kiadásai és *„ha olyan sok pénzt tudnának csinálni az oldalból, akkor nem dolgoznának éjjel is az irodában, hanem egy szigeten nyaralnának.”*

Eleinte egy svéd „anti-szerzői jogi szervezetnek”, a Piratbyrånak (A Kalózkodás Iroda) a honlapja volt, viszont egy évvel később már külön szervezatként működött. A honlapot Gottfrid Svartholm (álnevén anakata), és Fredrik Neij (álnevén TiAMO) vezették. Mindkettejüket megvádolták, hogy segítséget nyújtottak abban, hogy jogvédett tartalmak hozzáférhetővé váljanak az interneten.

Az oldalt folyamatosan támadták a jogvédők, kisebb-nagyobb (inkább kisebb) sikerekkel. A bezáráshoz legközelebb 2006. május 31-én került, ekkor a svéd rendőrség rohanta le a szervereket Tomas Nordström, a 2009-es elsőfokú bírósági tárgyalás elnökének megbízásából. A rendőrség átvizsgálta a szerverszobát és az összes szervert lefoglalták. Az akció eredményeképpen az oldal elérhetetlenné vált – csupán – három napra. Ez a rövid időtartamú leállás azért is volt megvalósítható, mert a The Pirate Bay-nek Oroszországban és Belgiumban is voltak szerverei, ahonnan működtetni lehetett az oldalt.

Az oldal folyamatosan növekedett, 2008. november 15-én jelentették be, hogy átlépték a huszonötmillió különböző IP-című peert. 2009 decemberére elérték a négy milliő regisztrált felhasználót, habár a letöltéshez nem szükséges az oldalon történő regisztráció. A TPB elleni hatósági eljárások jelentős médiavisszhangot keltettek és hozzájárultak a svéd Kalózpárt sikeréhez a 2009-es svéd Európai Parlamenti választásokon.

---

³³ <http://www.alex.com/topsites/countries/SE>

³⁴ International Federation of the Phonographic Industry

A médiaipar képviselői 2009 nyarától már nem a TPB-t fenyegették újabb perekkel, hanem a neki internetet szolgáltató cégeket. A TPB szerint ez olyan, mintha a postát perelné be valaki azért, mert mások leveleinek tartalma neki nem tetszik. Az új stratégia annyiban sikeresnek tűnt, hogy az internetszolgáltató cégek előbb-utóbb mindig engedtek a nyomásnak.

A The Pirate Bay válaszul letölthetővé és elmenthetővé tette 21,3 gigabájtos adatbázisát, amely közel 900 ezer torrent fájlt tartalmazott, így gyakorlatilag bárki lemásolhatta magának a TPB-t. Az adatbázist néhány kisebb torrent oldal egyesítette a sajátjával, de a médiaipart képviselő jogi szervezetek ellenük is felléptek. Egy másik látványos kísérlet az volt, hogy Weimarban egy újságosbódében helyezték el a TPB klónját, amit WiFi-n keresztül lehetett elérni.³⁵

5.2 *A per*

2009. április 17-én a svéd bíróság a kilenc napos tárgyalást követően első fokon 30 millió koronás pénzbüntetésre – mintegy 800 millió forintra, valamint egy év letöltendő börtönbüntetésre ítélte a TPB üzemeltetésében résztvevő Peter Sundet, Fredrik Neijt, Gottfrid Svartholmot, és Carl Lundströmt szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése bűncselekményhez nyújtott bűnsegély miatt (furcsának tűnhet, de a svéd büntetőjogban a tettesi alapbűncselekmény befejezése nem előfeltétele a bűnrészesség megállapításának). A The Pirate Bay persze azonnal fellebbezett. A tárgyalás ellenére az oldal továbbra is zavartalanul működik. 2010. május 17-én ugyan offline lett a honlap a szolgáltató elleni ítélet miatt, de később visszaállították a működést. Érdekesség, hogy az említett kártérítésből olyan nagy cégeket kellett kárpótolni, mint a Warner Bros., a Sony, az Universal, az MGM, a 20th Century Fox, vagy a Columbia Pictures.

Az interneten végigsöprő hírre Sunde egy internetes blogon keresztül reagált: *„Nincs baj, mindez csak a média színjátéka. Akár a filmeknél, az előtt ítélnék, mielőtt a bemutató meg lett volna tartva.”* Ezzel arra utalt, hogy a bírósági eljárás még hosszú évekig is húzódhat.

Másként látta a fentieket John Kennedy, aki a felpereseket képviselte: *„Ez egy világos üzenet arról, hogy nem kell magától értetődőnek tekinteni az online kalózkodást. A büntetés mértéke pedig közel sem jár a valós károkhoz.”*

---

³⁵ <http://thepiratebay.se/about>

A vádban 34 szerzői jogi jogsértéshez kapcsolódó vádpont volt felsorolva, ezek közül 21 zenei fájlokhoz, 9 filmekhez, és 4 számítógépes játékokhoz kapcsolódott. Ezek mellett 117 millió svéd korona kártérítés is szerepelt a követelésben. A per 2009. február 16-án kezdődött a stockholmi városi bíróságon. A kihallgatások 2009. március 3-án értek véget, az ítéletet pedig április 17-én hirdették ki. A perben a bizonyítékok nagy részéhez a 2006-os razzia során jutottak hozzá. Jól jelzi a tárgyalás fontosságát, hogy mind a televízió, mind a rádió élőben közvetítette.

A tárgyalás első napján a védelem képviselőjében Per E. Samuelson azzal érvelt, hogy a fájlmegosztó szolgáltatás jogszerűen és jogszerűtlenül is igénybe vehető. A svéd jog szerint jogszerű olyan szolgáltatást nyújtani, ami legálisan és illegálisan is használható. Jonas Nilsson szerint azok az egyéni felhasználók, akik a TPB szolgáltatásait igénybe vették felelősséggel tartoznak azokért az anyagokért-adatokért, amik a birtokukba kerültek, illetve amiket meg akarnak osztani mással.

A második napon a vádak felét ejtették. Az ügyész nem tudta bizonyítani, hogy a bizonyítékként szolgáló torrent fájlok valóban a The Pirate Bay trackerét használták e. Ezen felül nem magyarázta el megfelelően, mi az a *DHT*³⁶, ami lehetővé teszi az úgynevezett „trackerezést”. Emiatt Hakan Roswallnak ügyésznek ejtenie kellett azokat a vádakot, amik a szerzői jogi jogsértésben való közreműködéshez kapcsolódtak, így csupán azok maradtak, melyek segítséget nyújtottak a szerzői jogokhoz kapcsolódó jogsértések megvalósításához.

Per Samuelson harmadik napon előadott érvelése a King Kong védelemként került be a köztudatba. A 2000/31/EK irányelv szerint, aki információs szolgáltatást nyújt, az nem vonható felelősségre az átvitt információ tartalma miatt. Csak akkor vonható felelősségre, ha ő kezdeményezi az átvitelt. Ezt viszont a TPB adminisztrátorai nem tették. Akik tették, azok fizikailag beazonosítható emberek. Például King Kongnak hívják magukat. Az eljárásjoggal összhangban, a vádnak személy ellen kell irányulnia, és szoros kapcsolatnak kell lennie az elkövető és a bűnsegéd között. Ezt a kapcsolatot azonban nem tudták felmutatni. Az ügyésznek be kellett volna bizonyítania, hogy Carl Lundström személyesen kapcsolatba lépett „King Konggal”, aki minden bizonnyal könnyen megtalálható a kambodzsai dzsungelben.

Samuelson ebben a példában egy valós TPB felhasználóra utalt, akinek a felhasználóneve King Kong, és a védő szerint Kambodzsában él. Arra használta ezt a példát, hogy illusztrálja,

---

³⁶ Distributed Hash Table

Lundströmnek semmilyen befolyása nem volt a The Pirate Bay felhasználók közötti fájlcsere, nem irányított semmit. Samuelson szerint a TPB mögött álló személyek nem vonhatóak kollektíven felelősségre azokért a bűncselekményekért, amiket más személyek – például King Kong – követtek el.

A bíróság áprilisi ítéletében mégis kollektívan felelősségre vonta őket az oldal miatt, mert tudták, hogy egyes torrent fájlok jogvédett anyagokat tartalmaznak, és az Irányelv ezt tiltja.

A következő két tárgyalási napon a vád képviselői olyan bizonyítékokat mutattak be, olyan személyeket hívtak be a tárgyalóterembe, akik nem voltak előzetesen bejelentve, se a bíróságnak, se a védelemnek. A bíróság felfüggesztette a tárgyalást és felszólította az ügyészt, hogy azonnal mutassa be, nevezze meg az összes bizonyítékot, amit használni kíván. A továbbiakban az ügyészség próbált olyan képet festeni a TPB-ről, miszerint ez egy mérhetetlenül profitorientált vállalkozás, és pénzt csinál abból, hogy segít másoknak megsérteni a szerzői jogot. A védelem ezzel szemben úgy ábrázolta a The Pirate Bay-t, hogy az nem több egy keresőoldalnál, nem különbözik például a Googletól.

A tárgyalás utolsó három napjában szakértőket hallgattak meg mind az ügyészség, mind a védelem oldaláról. A vád Bertil Sandgren, a svéd filmintézet egyik vezetőjét, Louis Wernert, az IFPI³⁷ svéd képviselőjét, és Per Sundint, az Universal Music zenekiadó igazgatóját idézte be tanúként, aki a KaZaA, illetve a Grokster fájlcsere-elleni amerikai és ausztrál bírósági döntésekre hivatkozott. A cél annak bizonyítása volt, hogy ha egy rendszer alkalmas illegális tartalmak terjesztésére, és jellemzően arra használják, akkor nemcsak a felhasználók, de a rendszer üzemeltetője is felelős a jogsértésért. A védelem a Bittorrent technológia működési mechanizmusának ismertetésével kezdett, és azt részletezte, hogy egy torrent fájl valójában ugyanazt a funkciót tölti be, mint egy link, csak jóval fejlettebb formában: adatok pontos helyét határozza meg az interneten. A The Pirate Bay ilyenformán egy nagy, nyílt linkadatbázisnak tekinthető, és a törekvés a betiltására valójában a linkelés online művelete elleni küzdelem. Az ügyvéd párhuzamot volt a The Pirate Bay ügye, és a hetvenes évek amerikai perai között, amikor a zeneipar a kazettás magnókkal elterjedő másolás miatt háborgott.³⁸

5.3 Az ítélet

---

³⁷ International Federation of the Phonographic Industry

A 2009. április 17-i ítélet megállapította a közvetítő szolgáltatói felelősséget, ennek alapját pedig a torrent alkalmazás tárhely-szolgáltató funkciója adta. Az ügyészség által meghatározott vád szerint a terheltek bűnsegélyt nyújtottak szerzői jogsértésekhez, mivel az általuk üzemeltetett fájlmegosztó szolgáltatás keretében lehetőséget biztosítottak arra, hogy a regisztrált felhasználók torrent fájlokat töltsenek fel a honlapra, amelyet később a TPB adatbázisa rendszerezett. A szolgáltatás technikai segítséget is nyújtott a tracker szolgáltatás segítségével, hogy a fájlokat megosztani kívánó személyek kapcsolatba kerüljenek egymással. Az ügyész emellett kiemelte, hogy az oldal üzemeltetői több helyen is utaltak arra, hogy tudomásuk van arról, miszerint jogellenes tartalmak fájlcsereje zajlik a szolgáltatásuk segítségével. A szerzői jogsértések sértettjei megkérték őket levélben, hogy távolítsák el a jogsértő tartalmakat hivatkozó torrent fájlokat az oldalról, de ez nem történt meg.

A vádlottak azzal védekeztek, hogy a TPB csak torrent fájlokról szolgáltatott információt, miközben az oldalukon semmilyen szerzői jogvédelem alatt álló tartalom nem volt rögzítve, ezek az adatok nem kerültek továbbításra a TPB által. Szerintük azért nem állapítható meg a szándékos bűnsegédi magatartás, mert tudatuk nem foghatta át az oldalon megtalálható tartalmakhoz kapcsolódó trackerek jogsértő voltát, erről csak a felhasználó tudhatott, viszont az ő személyazonossága is titkos volt (lásd King Kong védelem). Az üzemeltetők azt sem tudhatták, hogy a megosztott fájlokat honnan szerezte a megosztó – jogsértő forrásból vagy sem, így a szolgáltatói tevékenységük, egyszerű adattovábbításnak minősült.

A bíróság megállapította, hogy a TPB tevékenysége elektronikus szolgáltatásnak minősül, mivel a szolgáltatást igénybe vevők nagy száma miatt keletkezett reklámbevételek a szolgáltatáshoz kapcsolódó gazdasági ellenszolgáltatásként értékelhetők, ez pedig elegendő annak megállapításához, hogy a tevékenység a svéd Ekertv. (Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló törvény) hatálya alá tartozzon. A bíróság elfogadta a vád álláspontját. Ennek oka az volt, hogy az üzemeltetők nem tanúsítottak tevőleges magatartást a fájlok eltávolítása érdekében, annak ellenére, hogy tudomásuk volt a szerverükön megtalálható jogsértő tartalom többszörözéséhez segítséget nyújtó torrent fájlokról.

A bűnrészességért való felelősség megállapítása a szerzői művek, a jogosult engedélye nélküli nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételi jogának megsértésén alapult. A svéd szerzői jogi törvény 53. §-a szerint bárki, aki cselekményével valamely műhöz kapcsolódó szerzői jogot sért, pénzbüntetéssel, vagy két évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető, ha a

jogsértést szándékosan követte el, illetve ha az eredmény tekintetében gondatlanság terheli. Az 53. § (5) bekezdés szerint a törvényben foglaltak megsértése, vagy annak kísérlete a svéd büntető törvénykönyv 23. fejezetének 4. §-a szerint büntetendő. Ez alapján nem csak azt a természetes személyt lehet felelősségre vonni, aki a cselekményt elkövette, hanem azt is, aki ezen magatartáshoz tevőlegesen, vagy verbálisan bűnsegélyt nyújtott.

A svéd büntetőjog nem támaszt speciális követelményeket a bűnsegéd magatartásával szemben. A tettesi alpbűncselekmény befejezése nem előfeltétele a bűnrészesség megállapításának. Azzal szemben is megállapítható bűnrészesség, aki jelentéktelen mértékben járult hozzá az alpbűncselekmény elkövetéséhez. A részesi felelősségre vonásnak azonban fontos eleme a tettesi alpbűncselekmény. Viszont, ha az alpbűncselekmény elkövetője nem büntethető a szándékosság hiánya miatt, és a bűncselekménynek nincs gondatlan alakzata, még nem jelenti azt, hogy ennek a bűncselekménynek a bűnsegéde ne lenne büntethető. Mivel a bíróság elfogadta az ügyész bizonyítását, miszerint az alpbűncselekmények megvalósultak, így vizsgálni lehetett ezen cselekmények vonatkozásában a bűnrészesek felelősségét is annak ellenére, hogy az alpbűncselekmények elkövetőinek személye nem volt megállapítható.

A TPB üzemeltetői azzal védekeztek, hogy nem volt tudomásuk a szerzői jogot sértő fájlcserekről, így fel sem tudtak lépni azokkal szemben. A bíróság álláspontja szerint azonban a szándéknak csupán fő vonalaiban kell kiterjednie a tettesi alpbűncselekmény fő tényállási elemeire, a teljes egyezés a szándék vonatkozásában nem követelmény (lásd társtettes), mint ahogy az sem, hogy az elkövetők tudomással bírjanak a bűnsegédek felelősségéről. Az ítélet szerint a vádlottak szándéka arra irányult, hogy jogsértő tartalmakat lehessen megosztani a TPB-en keresztül, ez pedig elegendő a felelősségre vonáshoz. Ezt a bíróság azzal indokolta, hogy a szerzői jogi jogosultak által írt levelek, melyeket a TPB a weboldalán publikált, tartalmazta a tájékoztatást, hogy jogsértő tartalmakat elérhetővé tevő torrent fájlok is találhatóak a TPB-en. Mivel a vádlottak erről való tudomásuk ellenére nem tettek semmit annak érdekében, hogy ezt az állapotot megszüntessék, szándékosan segítséget nyújtottak az egyes felhasználók jogsértéseikhez, amelyek alapján a bíróság megállapította a büntetőjogi felelősségüket.

A torrent oldal üzemeltetői az ítélet kihirdetését követően az ügyükben eljáró egyik bíró, Tomas Norström elfogultságára hivatkozva per-újrafelvételi kérelmet nyújtottak be a svéd fellebbviteli bírósághoz. A fájlmegosztó honlap alapítóit elítélő bíróról ugyanis kiderült, hogy több szerzői jogvédő szervezetnek is a tagja, melyek közül az egyik működését a The Pirate

Bay pert elindító egyik nemzetközi zeneipari szövetség, az IFPI (72 országban 1400 zenekiadót tömörítő érdekvédelmi szövetség) finanszírozza.

A svéd fellebbviteli bíróság szerint azonban ettől még nem volt részrehajló Norström, ezért elutasították a The Pirate Bay perújrafelvételi kérelmét. *„A bírónak az ügy tárgyalása előtt be kellett volna jelentenie, hogy tagja a szerzői jogvédő szervezeteknek. Az azonban, hogy nem világosította fel a per résztvevőit erről, nem jelenti azt, hogy olyan hibák történtek az eljárás során, amik indokolnák a per újra tárgyalását. Nem állapítható meg az elfogultság.”*- olvasható az ítélet indoklásában.³⁹

A hazai ASVA.info P2P és BitTorrent hírportál beszámolója szerint a The Pirate Bay leállása a globális *warezvilágot*⁴⁰ nem zavarja meg túlzottan, csupán átrendeződnek az erőviszonyok. A legnagyobb torrent oldal kiesése után a kisebb (de magyar léptékkal mérve még mindig óriási) szájtok azonnal erős forgalomnövekedésről számoltak be, illetve a The Pirate Bay mögött már eddig is egyfajta háttéroidalként jelen levő PublicBitTorrent (PBT) trackernek sikerült felvennie szinte a teljes kieső forgalmat, Ezzel eddig soha nem látott számú, körülbelül 2,5 millió peer jelent meg az oldalon.

5.4 A másodfokú eljárás

Az elsőfokú eljárás ítéletének kihirdetése után az elítéltek úgy döntöttek, hogy fellebbezést nyújtanak be. A másodfokú eljárás 2010. szeptember 28-án kezdődött, és 2010. október 15-ig tartott. A másodfokú bíróság 2010. november 26-án hirdette ki ítéletét, amelyben helyben hagyta az elsőfokú bíróság döntését, azonban a büntetési tételek mértékét módosította.

A három jelenlévő elítélt büntetésének mértékét a bíróság csökkentette (az elsőfokú döntés alapján kirótt egy-egy év szabadságvesztés helyett Fredrik Neij-t 10 hónap, Peter Sunde-t 8 hónap, Carl Lundströmet pedig 4 hónap szabadságvesztésre ítélte), Gottfrid Svartholm azonban egészségügyi problémákra hivatkozva nem tudott jelen lenni, így az ő ügyét egy külön időpontban fogják tárgyalni. A szabadságvesztés mértékének csökkentése mellett a bíróság megnövelte a pénzbüntetés mértékét – 32 millió svéd korona helyett 46 millió svéd koronára (körülbelül 6.5 millió dollár) változott a büntetés. Mivel mindannyian más mértékben járultak

---

³⁹ Szabó Imre: A „The Pirate Bay” ügy elsőfokú ítélete a magyar büntetőjog tükrében (In Infokommunikáció és jog 2010/4 141-146. oldal)

⁴⁰ A Warez egy internetszlang-kifejezés, ami a jogvédett tartalmak jogsértő kereskedelmére utal.

hozzá az illegális fájlcserehez, ezért nem ugyanazt a büntetést kapták, hanem mindenki a saját felelőssége arányában.⁴¹

VI. A feltöltő felelősségre vonása - Magyarország

6.1 A 2010-es magyar torrentrazzia

A magyar igazságszolgáltatás is küzd az illegális fájlcsere ellen. Legalábbis úgy csinál, mintha küzdene. A legutóbbi nagyszabású akció 2010. június 16-án történt. Ezen a napon a rendőrség egy nagyszabású razzit tartott. A célpontok kifejezetten a torrent oldalakhoz tartozó szerverek voltak. Az eljárást a ProArt Szövetség a Szerzői Jogokért hazai jogvédő szervezet kezdeményezte. A több hónapnyi kutatás után sikerrel jártak a XIII. kerületi kapitányság emberei. Mintegy két hétre elérhetetlenné váltak a legnagyobb magyar torrentoldalak! Ez a „rendkívüli siker” – több hónapig tartó felkészülés eredménye egy mindössze két hétig tartó leállás - hűen tükrözi a magyar jog, és a fájlcsere, azon belül is a torrentezés, és a büntetőjog erőviszonyait.

Az információk szerint a rendőrség körülbelül 15 autóval ment ki a helyszínre, és pár óra alatt sikerrel jártak, mert pontosan tudták, mely gépekért mennek. A következő két napban további gépek is lefoglalásra kerültek. A hivatalos közleményben ez állt:

„A Budapesti Rendőr-főkapitányság XIII. kerületi Rendőrkapitánysága szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése bűncselekmény miatt eljárást folytat ismeretlen tettes ellen az Audióvizuális Művek Szerzői Jogait Védő Közcélú Alapítvány, valamint a PROART Szövetség a Szerzői Jogokért képviselőinek a feljelentése alapján.

Az angyalföldi rendőrök 2010. június 16-án –egy időben- egy összehangolt akció keretében Budapest területén egyszerre több szerverhotelben lévő internet szolgáltató cégnél, valamint egy műszaki főiskolán tartottak házkutatást. A nyomozás során beazonosították a nyomozók a legnagyobb hazai és nemzetközi fájlcsere torrent oldalakhoz tartozó statisztikákat-, adatokat tartalmazó szervereket, valamint a fájlcsere alapját adó átjátszó- és tartalom szervereket, amelyeken több tízezer szerzői joggal védett művet közvetítettek, osztottak meg jogosulatlanul a nyilvánosság felé a szerzők és kiadók engedélye nélkül, a szolgáltatást igénybe vevők közreműködésével.

---

⁴¹ <http://asva.info/veszített-a-pirate-bay-a-masodfoku-targyalason-2010-11.html>

*BRFK Kommunikációs Osztály*⁴²

A lefoglalt 50 számítógép között 40 seed-szerver volt, a többi tracker vagy proxy⁴³. Az elvitt szervereken összesen 500 *Terrabájtnyi*⁴⁴ jogsértő tartalom volt, így ez az egyik legnagyobb „fogása” a rendőrségnek ez eddigi razziaikat tekintve. Mint az adatokból is látszik, kifejezetten a seed-szerverek voltak a célpontok, az SMS-es helyek, a Warez-oldalak, és egyéb fizetős szolgáltatásokat nyújtó oldalak biztonságban átvészelték a gépbegyűjtést. A ProArt szerint minden internet szolgáltatót figyelmeztettek a razzia előtt, hogy olyan szervereknek adnak otthont, amik több száz jogvédett anyagot tartalmaznak (mint kiderült, a figyelmeztetés nem mindig jutott el oda, ahova kellett volna). A razzia után több hazai torrent oldal kapcsolt le, vagy mert elvitték a szerverét, vagy mert biztonsági okokból jobbnak látták, ha ideiglenes beszüntetik a működést. Sokan külföldre költöztették szervereiket az újraindulás után.

A Nemzeti Nyomozó Iroda ilyen jellegű akciói többnyire fizetős kalózkodások ellen irányultak, ezért különösen nagy visszhangot váltott ki a hazai és nemzetközi médiában, a netes társadalomban úgyszintén. A ProArt leszögezte, hogy továbbra sem üldözik az otthoni felhasználókat, habár elítélik a fájlcsereket.⁴⁵

A torrent-oldalak gyors újraindulása után joggal teheték fel a kérdést sokan: Mi értelme volt a razzianak, ha csak ennyi eredményt hozott?

6.2 A Törvényi szabályozás

A Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban Be.) 6. § (2) bekezdése szerint *„Büntetőeljárás csak bűncselekmény gyanúja alapján, és csak az ellen indítható, akit bűncselekmény megalapozott gyanúja terhel.”* A bűncselekmény ebben az esetben csak a *szertői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése*⁴⁶ lehet, miszerint *„Aki másnak a szerzői jogról szóló törvény alapján fennálló szerzői vagy ahhoz kapcsolódó jogát haszonszerzés végett, vagy vagyoni hátrányt okozva megsérti, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”* A tényállás egy keretdiszpozíció, melyet az Szjt. tölt ki. Fontos kihangsúlyozni, hogy az Szjt. alkalmazása ebben az esetben diszpozitív. A

⁴² http://www.police.hu/friss/BRF-20100617_m2.html

⁴³ Olyan szerver (számítógép vagy szerveralkalmazás), ami a kliensek kéréseit köztes elemként más szerverekhez továbbítja. A kliens csatlakozik a proxyhoz, valamilyen szolgáltatást (fájlt, csatlakozást, weboldalt vagy más erőforrást) igényel, ami egy másik szerveren található.

⁴⁴ 1 Terrabájt= 1024 Gigabájt

⁴⁵ http://ipon.hu/elemzesek/a_torrent_razzia_es_ami_mogotte_van/776/2

⁴⁶ Btk. 329/A. §

bűncselekmény jogi tárgya a szerző személyhez fűződő és vagyoni jogai, amelyek sérthetlenségéhez társadalmi érdek fűződik. Az elkövetési tárgy maga a szerzői mű. Az elkövetési magatartás a szerzői jogok megsértése. Az Szjt 9. § (1) értelmében *„a szerzőt a mű létrejöttétől kezdve megilleti a szerzői jogok - a személyhez fűződő és a vagyoni jogok - összessége.”*

A szerző személyéhez fűződő jogok különösen a művének nyilvánosságra hozataláról való döntés, a szerzői minőségének elismerése, ideértve az át- vagy feldolgozást, fordítást stb., a művének integritásához való jog, a művének visszavonásának a joga.

A vagyoni jogok elsősorban a szerző hozzájárulása a mű felhasználásához, művének felhasználása során díjazás illeti meg, a szerző kizárólagos joga művének többszörözése, vagy erre engedély adása.

Mielőtt a többszörözést megvizsgálánánk nemzeti jogunkban, érdemes megemlíteni a 2001/29-es EK irányelvet, ami lehetővé teszi a felhasználók számára a magáncélú többszörözést. A (38) cikkely szerint *„a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy méltányos díjazás biztosítása fejében a hang-, kép- és audiovizuális anyagok magáncélú többszörözésének egyes fajtái tekintetében a többszörözés joga alól kivételt, illetve korlátozást állapítsanak meg. Ide tartozhat a jogosultakat ért hátrányok ellentételezése érdekében alkalmazott díjazási rendszer bevezetése, illetve fenntartása is.”* A (39) cikkely felhívja a törvényhozók figyelmét a technikai, társadalmi tényezőkre: *„a magáncélú többszörözéssel kapcsolatos kivétel, illetve korlátozás alkalmazása során a tagállamoknak kellőképpen figyelembe kell venniük a műszaki és gazdasági fejleményeket, különösen a digitális magáncélú többszörözés és a díjazási rendszerek tekintetében, amennyiben rendelkezésre állnak hatásos műszaki intézkedések. Ezek a kivételek, illetve korlátozások nem akadályozhatják a műszaki intézkedések alkalmazását, illetve az intézkedések esetleges megkerülése esetén ezek érvényesítését.”*

A magyar jogban a többszörözést az Szjt. 18. §-a értelmezi:

„(1) A szerző kizárólagos joga, hogy a művét többszörözze, és hogy erre másnak engedélyt adjon. Többszörözés:

a) a mű anyagi hordozón való - közvetlen vagy közvetett - rögzítése, bármilyen módon, akár véglegesen, akár időlegesen, valamint

b) egy vagy több másolat készítése a rögzítésről.

(2) A mű többszörözésének minősül különösen a nyomtatással megvalósuló mechanikai, filmes vagy mágneses rögzítés és másolatkészítés, a hang- vagy képfelvétel előállítása, a sugárzás vagy a vezeték útján a nyilvánossághoz történő közvetítés céljára való rögzítés, a mű tárolása digitális formában elektronikus eszközön, valamint a számítógépes hálózaton átvitt

művek anyagi formában való előállítására. Az építészeti alkotások esetében többszörözés a tervben rögzített alkotás kivitelezése és utánépítése is.” Magyarországon ezek alapján a torrentezésnél a letöltés többszörözésnek minősül. Nincs teljes az összhang az EK direktíva és a magyar szabályozás között, hiszen utóbbiban nem kerül említésre a digitális magáncélú többszörözés.

A szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértéséről szóló rendelkezést általában akkor alkalmazzák, amikor a szerzői művet jogosulatlanul felhasználják. Az Szt. 16. § (6) bekezdése írja le, mi számít jogosulatlan felhasználásnak: „Jogosulatlan a felhasználás különösen akkor, ha arra törvény vagy az arra jogosult szerződéssel engedélyt nem ad, vagy ha a felhasználó jogosultságának határait túllépve használja fel a művet.”

Míg a bűncselekmény alapesete *immateriális tényállás*⁴⁷, addig a minősített esetek már vagyoni hátrányt jelölnek meg. A 329/A. § (3) bekezdése már a minősített esetekkel foglalkozik: „A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértését jelentős vagyoni hátrányt⁴⁸ okozva, vagy üzletszerűen⁴⁹ követik el.”

A 329/A. § (4) bekezdés mondja ki, hogy „a büntetés öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértését különösen nagy vagyoni hátrányt⁵⁰, vagy két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértését különösen jelentős vagyoni hátrányt⁵¹ okozva követik el.”

A vagyoni hátrány a büntetőjogban a polgári jogban ismert kár fogalommal esik egybe: így a vagyonban bekövetkezett értékcsökkenés mellett számításba kell venni az elmaradt hasznot is.

6.3 Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése

6.3.1 A letöltés megítélése

---

⁴⁷ magatartási törvényi tényállás

⁴⁸Btk. 138/A. § c) E törvény alkalmazásában az érték, a kár, a vagyoni hátrány, valamint az adóbevétel, illetőleg a vámbevétel csökkenése jelentős, ha kétfélmillió forintot meghalad, de ötvenmillió forintot nem halad meg.

⁴⁹Btk. 137. § 9. Üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.

⁵⁰Btk. 138/A. § d) E törvény alkalmazásában az érték, a kár, a vagyoni hátrány, valamint az adóbevétel, illetőleg a vámbevétel csökkenése különösen nagy, ha ötvenmillió forintot meghalad, de ötszázmillió forintot nem halad meg.

⁵¹Btk. 138/A. § e) E törvény alkalmazásában az érték, a kár, a vagyoni hátrány, valamint az adóbevétel, illetőleg a vámbevétel csökkenése különösen jelentős, ha ötszázmillió forintot meghalad.

Ahogy korábban említésre került, a letöltés az Sztj. 18. §-a szerint többszörözésnek minősül. Viszont a 35. § (1) bekezdés értelmében *„természetes személy magáncélra a műről másolatot készíthet, ha az jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja. E rendelkezés nem vonatkozik az építészeti műre, a műszaki létesítményre, a szoftverre és a számítástechnikai eszközzel működtetett adatbázisra, valamint a mű nyilvános előadásának kép- vagy hanghordozóra való rögzítésére.”* Tehát az audiovizuális tartalmak letöltése nem lehet bűncselekmény, akkor sem, ha azok szerzői jogvédelem alatt állnak! Meg kell jegyezni, hogy a szoftverek nem tartoznak bele ebbe a körbe.⁵² Ugyancsak kihangsúlyozandó a 35. § (3) bekezdése, amely rögzíti, hogy *„nem minősül szabad felhasználásnak - függetlenül attól, hogy magáncélra történik-e -, ha a műről más személlyel készítettnek másolatot számítógépen, illetve elektronikus adathordozóra.”* Voltak kezdeményezések a szerzői jogról szóló törvény módosítására. A Kormány 2008 szeptemberében benyújtott egy *törvényjavaslatot*⁵³, amely kimondta volna, hogy *„nem minősül szabad felhasználásnak a többszörözés, ha a szabad felhasználás kedvezményezettje tudja, vagy az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett tudnia kellene, hogy a többszörözés nem jogszerűen létrejött műpéldányról vagy a nyilvánossághoz nem jogszerűen közvetített műről történik.”* Ezt a javaslatot azonban az Országgyűlés nem fogadta el, a letöltés így továbbra sem illegális.

6.3.2 A feltöltés megítélése

A feltöltés az Sztj. 26. §⁵⁴ értelmében nyilvánossághoz történő közvetítésnek minősül, azonban nem ilyen egyértelmű a helyzet. A technológia ugyan „a letöltés feltöltéssel is jár” elvre épül, de csak az elméletben. A gyakorlatban korántsem biztos, hogy így van. Egyrészt a feltöltést le lehet tiltani mind a tűzfalon, mind a kliensben, másrészt, ha sokan seedelik a fájlt és lassú a feltöltés sebessége, létre sem jön a kapcsolat. Akkor sincs feltöltés, ha a másik oldalon nincs letöltő – nincs kinek seedelni a fájlt. A nyílt torrent oldalakon amúgy sem követelmény egy adott arány tartása, ezért a fájl letöltése után azonnal ki lehet lépni a

---

⁵² 58. § (1) Az 1. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezést (valamely ötlet, elv, elgondolás, eljárás, működési módszer vagy matematikai művelet nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek.) alkalmazni kell a szoftver csatlakozó felületének alapját képező ötletre, elvre, elgondolásra, eljárásra, működési módszerre vagy matematikai műveletre is.

⁵³T/6374

⁵⁴A szerző kizárólagos joga, hogy a művét sugárzással a nyilvánossághoz közvetítse, és hogy erre másnak engedélyt adjon.

*bolyból*⁵⁵. Zárt trackerek megkövetelnek egy bizonyos arányt, itt elvárt ugyan a feltöltés, de nem kötelező.

A technológiából adódóan seedelésnél ugyan az egész fájlt kínáljuk megosztásra, de csak fájlszeletek kerülnek ténylegesen az adatforgalomba. Az pedig nem képezi a mű egészét. Az Szjt. 16. § (1) bekezdése kimondja, hogy „a szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére.” A hangsúly az azonosítható részen van. A megosztásra kerülő fájldarabkák egyenként azonosíthatatlanok, nem lejátszhatóak, külön-külön használhatatlanok (mint a fekete színű puzzle darabka). Így akár több-tízezer felhasználótól is származhat egy szerzői jogot sértő film. Egy (vagy akár több) önmagában azonosíthatatlan fájldarabka megosztásáért büntetőjogi felelősséget megállapítani pedig erősen kétséges. Ha adott esetben a seeder nem tölti vissza teljes egészében a fájlt, a tettesként való megállapítás és főleg ennek bebizonyítása is komoly problémákat okoz. Ha vissza is tölti, akkor sem lehet megállapítani, hogy vajon minden fájlszeletet feltöltött e, lehet, hogy ugyanaz a darabka került cserére többször. Önmagában a seedelésért, pontosabban a letöltésre kínálásért büntetőjogi felelősséget megállapítani olyan lenne, mintha a fegyverbolt tulajdonosa azért lenne megbüntetve, mert a nála vásárolható fegyverekkel ölni is lehet.

Az oldalt, illetve a szerveret üzemeltető büntetőjogi felelősségét, mint bűnsegély csak akkor lehetne megállapítani, ha a nyomozó hatóság bizonyítani tudná, hogy szándékosan nyújt segítséget egy szerzői jogvédelem alatt álló tartalom feltöltéséhez. Mivel az oldalon nincs meg maga a fájl, a fájlcsereben se vesz részt, csak közvetít a felhasználók között, kérdésessé teszi, hogy egyáltalán van-e tettesi alaphüccselekmény. A megállapítást tovább nehezíti a magnet linkek megjelenése, melyek lehetővé teszik a tracker nélküli torrentezés. Ezek használatával nincs szükség a tracker közvetítésére, a technika lehetővé teszi, hogy a felhasználók közvetlenül egymáshoz kapcsolódjanak, ezzel lehetetlenné téve a jogvédők beépülését, ami egyenlő a jogvédők ilyen irányú tevékenységének ellehetetlenülésével.

6.4 Az eljárás megindítása, és a bizonyítás nehézségei

---

⁵⁵Bolynak nevezzük együttesen az összes peert, ami megosztja a .torrent fájlt. Például: négy peer és két seed hattagú bolyt jelent.

A büntető eljárások ebben az esetben legtöbbször a szerzői jogvédő szervezetek feljelentéseire indulnak, de megeskik, hogy egy más bűncselekmény gyanúja miatt végzett házkutatás során találjanak az eljárás alá vont személy számítógépén illegális tartalmakat. Utóbbi esetben a nyomozás elrendelésére nincs lehetőség, mivel a házkutatási engedély nem terjed ki rá. A feltöltés nem bűncselekmény, és azt vélelmezni, hogy a feltöltés mellett valósult meg nem felel meg a Be 4. § (2) bekezdésének, amely szerint „*a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére.*” A szervezeteket nem illetik meg automatikusan a Be. 51. § (2)⁵⁶ bekezdésében felsorolt jogok, mivel az 51. § (1) bekezdése szerint „*sértett az, akinek a jogát vagy a jogos érdekét a bűncselekmény sértette vagy veszélyeztette.*” A jogok csak akkor illetik meg a szerzői jogvédő vagy közös jogkezelő szervezeteket, ha közhasznú szervezetként sértetti érdekképviselőre is be vannak jegyezve. Ezért a feljelentésnek megalapozottnak, a bűncselekmény azonosítható elkövetője ellen kell irányulnia. Ebben legtöbbször egy felkért számítástechnikai szakértő nyújt segítséget. Az informatikus beépül a torrent tracker tagjai közé, ott a jogosultak engedélye nélkül *személyes adatokat*⁵⁷ gyűjt, próbaletöltéseket végez, majd ezeket az információkat elküldi a megbízója részére. Egy ilyen szakértői vélemény nem használható fel a büntetőeljárásban, mivel csak a nyomozó hatóság, az ügyész, vagy a bíróság kérhet fel szakértőt. Ezek a „bizonyítékok” önmagában nem is lehetnek elegendőek a büntetőeljárás megindulásához.

A megalapozottság megállapítható, viszont a bizonyításhoz a nyomozó hatóságnak kell kikérnie a számítástechnikai szakértő véleményét. Az Szjt. 26. §-a szerinti nyilvánossághoz történő közvetítés, vagyis a feltöltés a kétséget kizáró bizonyítása csak próbaletöltéssel lehetséges. Ez megfelelő dokumentációt, a szerzői példány egészére vonatkozó feltöltést, és adathordozóra való mentés kíván. Ha többszáz gigabájtnyi anyagot tett elérhetővé a feltöltő, akkor ezt mind le kell tölteni. Ellenkező esetben az eljárás alá vont személy sikeresen védekezhetne azzal, hogy az általa feltöltött példánynak csak a neve azonos a szerzői jogvédelem alatt álló tartalommal, igazából csak a saját házi videóját nevezte át.

A próbaletöltések dokumentációi kétséget kizáróan tudják bizonyítani a gyanúsított által végzett feltöltést, de mégsem szolgálhatnak büntetőjogi felelősségre vonás alapjául. A 329/A. (1) bekezdésének lényeges eleme, vagyis a vagyoni hátrány okozása hiányzik! Belátható,

---

⁵⁶ 51. § (2) A sértett jogosult arra, hogy - ha e törvény másképp nem rendelkezik - az eljárási cselekményeknél jelen legyen, az eljárás őt érintő irataiba betekintszen, az eljárás bármely szakaszában indítványokat és észrevételeket tegyen, a büntetőeljárás jogairól és kötelességeiről a bíróságtól, az ügyésztől és a nyomozó hatóságtól felvilágosítást kapjon, e törvényben meghatározott esetekben jogorvoslattal éljen.

⁵⁷ felhasználói név, IP-cím, e-mail cím, stb.

hogy nincs vagyoni hátrány a jogtulajdonosnál, ha a művét a nyomozó hatóság tölti le. Ez gyakorlatilag lehetetlenné teszi a bizonyítást, főleg akkor, ha a gyanúsított *tévedésre*⁵⁸ hivatkozik, mert ezt az eljáró hatóságnak kell megcáfolnia.⁵⁹

Véleményem szerint ezek után kérdéses, hogy van-e értelme ezeknek a razziáknak. Felesleges időpazarlás, ami ráadásul drága is. Egyértelmű, hogy a magyar jog nincs felkészülve a torrentezés elleni küzdelemre, a jelenleg hatályos szabályozással pedig sorra logikai zsákutcákba kerülnek, pontosabban a torrent technológia odairányítja őket. Sokkal fontosabb lenne az FTP szervereket működtető kalózok ellen küzdeni, akik a szervereiken több száz terrabájtnyi illegális tartalmat tesznek sms-weben keresztül letölthetővé, ebből milliós hasznot húzva. Ennek a társadalomra veszélyessége sokkal nagyobb, viszont a bizonyítása jóval egyszerűbb lenne.

Tóth Szabolcs, az Artisjus szerzői véleményező bizottságának tagja is hasonló állásponton van: *„A magyar zeneszerzők és szövegírók számára nem a tömeges lefoglalások jelentik a jövőt. Azt szeretnénk, hogy ha már a CD lemez, mint fizikai hanghordozó kiment a divatból és helyét az online fórumok vették át, akkor ez is olyan formában kerüljön a zenehallgató nagyközönség elé, olyan köntösben, minőségben, ahogy az a bakelit vagy akár a CD lemezeknél megvolt, nem pedig rossz minőségű, susogós MP3akon. Az a célunk, hogy legális forrásokból lehessen a zenét élvezni. Mi, a zenék alkotói képesek vagyunk arra, hogy ésszerű áron kínáljuk jogainkat bármely szolgáltatónak”.*

A zeneszerzők-szövegírók az Artisjus útján előfizetőnként mindössze havi 200 Ft jogdíjat kérnek a korlátlan zenehallgatást szabad kiválasztással nyújtó szolgáltatóktól. Ez azt jelenti, hogy az emberek a több ezer forintos havi internetszámláik fölött minimális többletdíjért már jogszerűen, és szabadon élvezhetnék a teljes zenei világrepertoárt.

„Az ilyen szolgáltatások azonban nem tudnak megerősödni, mert a keresletet elszívják a jogsértő fájlcsereelő hálózatok. És tegyük hozzá halkán, amíg ezekhez a tartalmakhoz ingyen hozzá lehet jutni és a morál nem igazán változik, addig nehéz elfogattatni az emberekkel, hogy miért jobb az eredeti, a legális.” (Tóth Szabolcs)⁶⁰

6.5. Ideiglenes megoldások

⁵⁸ Btk. 27. § (1) Nem büntethető az elkövető olyan tény miatt, amelyről az elkövetéskor nem tudott.

⁵⁹ Ibolya Tibor: A „torrentraziák” büntetőjogi megítélése

⁶⁰ http://hvg.hu/Tudomany/20100618_artisjus_p2p_razzia

A razziák helyett (vagy inkább mellett) rengeteg más módja is van a torrentezés korlátok közé szorításának. Lehetne alkalmazni korlátozó technológiákat – ilyen volt a Yahoo! Search internetes kereső megoldása, ami a The Pirate Bay oldala helyett a Wikipediat hozta be. Bizonyos mennyiség letöltése után a szolgáltató korlátozhatná a letöltés/feltöltés sebességét. Hatásosabb propagandát kellene folytatni a társadalom megnyerése érdekében. A moziban a filmek elején az apró betűs szöveg, vagy a DVD filmek elején „a másolás bűn” felirat nem túl meggyőző.

Az elmúlt időszakban drasztikus lépésekre szánták el magukat a törvényhozók, amik az egész világot megrengették. Az Egyesült Államokban két törvényjavaslat, a SOPA (Stop Online Piracy Act), és a PIPA (Protect Intellectual Property Act) bővítette volna az igazságszolgáltatás lehetőségeit a szerzői jogsértések elleni küzdelemben. Ha a SOPA-t elfogadták volna, akkor a sértett fél⁶¹ kérésére a bíróság végzés formájában jogokat adhatott volna neki, amik a honlapok működtetőivel szemben fellépést biztosítottak volna, hogy azok szüntessék meg az oldal üzemeltetését, a keresőszolgáltatók tiltsák le a megjelenítést. A PIPA hatályba lépése esetén az ISP-k kényszeríthetővé váltak volna, hogy tiltsák le az oldalakhoz való hozzáférést jogsértés esetén. Fenyegetett oldalak voltak többek között a Facebook, a Google, a Mozilla, a Wikipedia, a Twitter, vagy a PayPal. A heves, és világméretű tiltakozások hatására nem került elfogadásra a törvényjavaslat.⁶²

Hasonló méretű tiltakozásokat váltott ki a társadalomból az Anti-Counterfeiting Trade Agreement, röviden ACTA. Ez a megállapodás a hamisított és kalóz termékek határon átnyúló kereskedelméhez kapcsolódó kihívásokkal összefüggésben a részes államok közötti együttműködést, a hatóságok jogérvényesítő tevékenysége közben kialakult "legjobb gyakorlatok" összefoglalását és a jogérvényesítést szolgáló intézkedések terén közös jogi keretszabályok felállítását célozza. A megállapodás még nyitva áll aláírásra, Magyarország 2012. január 26-án csatlakozott, de nem egészen egy hónappal később az Európai Bíróság vizsgálatot indított, hogy az egyezmény nem ellentétes-e ez Uniós joggal.⁶³

Az információs társadalom az internetet cenzúrázó törvényeknek tekintették ezeket a megoldásokat, és aggályainak tüntetések, hackelések, tiltakozások formájában hangot is adott, ezért egyik tervezet sem került alkalmazásra.

---

⁶¹ aki úgy vélte, hogy visszaéltek a szellemi tulajdonjogával

⁶² <http://cspv.hu/read/01/2012/sopa>

⁶³ <http://mashable.com/2012/01/27/22-eu-countries-ratify-acta-key-parliament-member-calls-it-a-charade/>

VII. A torrentezés előnyei, következtetés

A szerzői jogok védői, és a joggyakorlat is úgy kezeli a torrentezést, mint egy ártalmas, mindenkire káros dolgot. A Német Zeneipari Szövetség. Prof. Dieter Gorny szerint Németországban 2004, és 2008 között közel 100 000 eljárást indítottak a hatóságok (ennek eredménye az lett, hogy 600 millióról 316 millióra csökkent az illegális letöltések száma). Valóban ennyire egyoldalúan kell a fájlcsere ezen módjára tekinteni? Nem biztos, hogy csak a szerzői jogok oldaláról lehet megközelíteni ezt a jelenséget.

Persze nem lehet elmenni a film- és zeneipar horribilis veszteségei mellett sem. Az Egyesült Királyságban 10 és 25 közötti fiatalok a zenék 80%-a után nem fizettek jogdíjat, ez 1,87 milliárd fontos kiesés a kiskereskedelembe, és 414 millió font a zeneiparban. A videofilmek forgalmazásában 3.5 milliárd, filmszínházi forgalomban 719 millió font veszteség volt 2005-ben. Az Egyesült Államok zeneipara 3,7 milliárd dolláros veszteséggel zárta a 2007-es évet. 2005-ben Kína a piaca 93%-át veszítette el. Magyarország a piac 73%-áról volt kénytelen lemondani, ez körülbelül 40 milliárd forintos veszteség, és 10 milliárd forint elmaradt adó. 2005-ben a nemzetgazdasági kár mintegy 225 milliárd forint volt. Mindez a torrentezés terjedése miatt.⁶⁴

Túl egyoldalú képet mutatna azonban, ha csak a hátrányait, károkozó mivoltát vizsgálnánk. A holland Gazdasági Minisztérium által elvégzett *kutatás*⁶⁵ szerint az ország javára válik a fájlcsere. A kulturális többlet, amihez az emberek jutnak, mindenképp a prosperitás irányába hat, sokkal kreatívabbak, nyitottabbak lesznek, ami a szakértők szerint áttételesen növeli a termelékenységet. A társadalmi hatások vizsgálatakor az elemzők azt kalkulálták ki, hogy mivel a fogyasztók több pénzt takarítanak meg, mint amennyit a producerek és kiadók valójában veszítenek, ezért a gazdaság szempontjából a letöltés hatása pozitív. A letöltött filmek kulturális értéke hozzáadódik az emberek személyiségéhez, míg ha csak fizetett formában juthattak volna hozzá a tartalomhoz, akkor valószínűleg sohasem találkoztak volna nagyrészükkel.

A technika fejlődése is a fájlcsereletést segíti. Ahogy a bevezetőben szó volt róla, Finnországban állampolgári jog lett a szélessávú internet. A gyors internetkapcsolat pedig megkönnyíti a letöltést. Nem mindegy, hogy 10 percet, vagy 5 órát kell várni egy film

---

⁶⁴ Mezei Péter: Digitális sampling és fájlcsere

⁶⁵<http://www.hwsz.hu/hirek/37880>

letöltésére. Ezt a finn Közlekedési és Távközlési Minisztérium is felismerte: „*Úgy gondoljuk, hogy az internet alapszükséglet a modern társadalomban. Ahogy a banki szolgáltatásokra, vízre vagy áramra, internet-hozzáférésre is szükségünk van*”⁶⁶ – mondta Laura Vilkkonen, a tárca jogtanácsosa. A finnek célul tűzték ki, hogy az országos lefedettség mellett a minimum 1 Mbps-os internetsebességet 2015-re 100 Mbps-ra növelnék. Márpedig az interneten való böngészéshez az 1 Mbps is több mint elegendő.

Nem csak az internet hozzáférés biztosítása motiválja az embereket a fájlcsereire, hanem a piac is. Ha valaki szeret filmet nézni, szeretné jó minőségben élvezni azt. A piac ezt felismerte, és széles körben elérhetővé tette a nagyképernyős tévéket és a hangfalrendszereket. A zenehallgatóknak is adva van a lehetőség az mp3 lejátszókkal. Gondoljunk bele, ha nem lehetne letölteni – ingyen - audiotartalmakat az internetről, a lejátszók eladása drasztikusan visszaesne. Ugyanígy ki lehet emelni a DivX-es DVD lejátszót. .mp3, vagy .avi kiterjesztésű zenét, illetve filmet nem lehet kapni kereskedelmi forgalomban, viszont egy egész iparág épül ezekre a fájlformátumokra. Az ezt kezelő számítógépes programokat nem is említve, ahol az audio CD-ből, vagy a DVD filmből lehet percek alatt az előbb említett kiterjesztésű anyagot konvertálni. Igaz, hogy a szerzői jogtulajdonosok komoly bevételektől esnek el, viszont ez a kiesés az ipar oldalán profítként jelentkezik.

Elsőre azt gondolhatnánk, hogy ha letöltjük az adott filmet, és otthon nézzük meg, az csökkenti a mozik látogatottságát. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Média Oktató és Kutató Központja szerint azonban a kettőnek semmi köze egymáshoz. A kutatás során a hazai torrent-trackereken elérhető filmek népszerűségét hasonlították a mozis forgalmazási adatokhoz. A felmérés készítői 2008. április és június között figyelték a magyar trackereken elérhető filmek letöltési adatait, majd összehasonlították a Nemzeti Filmirodai forgalmazási adataival, illetve a port.hu moziműsorával.

A vizsgált három hónapban a letöltött filmek 90%-a olyan alkotás volt, amit nem játszottak moziban, és csupán a letöltött filmek 5%-a volt éppen látható a mozikban is. Érdekes és egyben tanulságos, hogy az ismert lakhelyű torrentezők harmada olyan településen él, ahol nincs mozi, vagyis sokan láthatóan azért fordulnak az internetes fájlcsere felé, mert nincs lehetőségük moziba járni. Ugyanakkor az is kiderül az adatokból, hogy a sokat letöltött filmeket sem nézik meg többen a moziban, vagyis nincs összefüggés a letöltések száma és a

---

⁶⁶ <http://www.hwsz.hu/hirek/43216>

nézőszám között. Ahol van összefüggés, az a filmeket játszó mozik száma és a letöltések száma: minél több moziban vetítenek egy filmet, annál többször töltik azt le - ez lényegében nem jelent mást, mint hogy a jól beharangozott, ismertebb filmekre többen kíváncsiak a fájlcserélőkön is, ami érthető. Ugyanakkor az is kiderül a számokból, hogy minél rövidebb ideig látható egy film a mozikban, annál többször töltik le azt a fájlcserélők.⁶⁷

A fájlcserélésnek az életünk megkönnyítése mellett közösségformáló ereje is van. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a 2006-ban alakult svéd kalózpárt, a The Pirate Bay sikere a 2009 Európa Parlamenti választásokon. A párt 7,1%-ot ért el, így képviselőt küldhetett a Parlamentbe. Sikerük azonban nem csak egy fellángolás volt, 2010 nyarán új programmal álltak elő. Tervük az volt, hogy teljesen anonim internet szolgáltatást biztosítanak az embereknek. A Piratepartiet a tervek szerint otthoni internetszolgáltatóvá válna, és az egyszerű felhasználóknak, torrentezőknak nyújtana teljesen névtelen internet elérést. A hálózat teljesen más elveken működne, mint a többi szolgáltató – már ha tényleg megvalósulhat a projekt. A szolgáltató kiállna a felhasználó jogai mellett, és nem hagyná, hogy a hatóságok hozzáférjenek az adatokhoz.⁶⁸

Nem egyszerű kérdés tehát a torrentezés jogi megítélése. Nem lehet kijelenteni egyértelműen, hogy elítélendő dolog, de azt se lehet mondani, hogy hasznos lenne mindenkinek. Egy biztos: szükség van egy átfogó szabályozásra, minél hamarabb. Van olyan joggyakorlat amelyik a letöltőt okolja, egy másik a feltöltőt, és van amelyik szerint a szolgáltató felelős a jogsértésekért. Ha mindegyik állam másként közelíti meg a helyzetet (a hazai jogszabályok miatt is), esély sincs arra, hogy közös nevezőre jusson egymással a két tábor. A megoldáshoz viszont mindkét félnek engednie kell – nem lehet semmibe venni a szerzői jogokat, de az embereket sem lehet megfosztani ettől az olcsó és kényelmes életviteltől. Ezt a 2001/29-es EK direktíva (22)-es cikkelye is rögzíti: *„A kultúra terjesztésének ösztönzése nem valósítható meg a szigorú jogvédelem feladásával, sem pedig a hamis, illetve hamisított műpéldányok jogellenes terjesztésének eltűrésével.”*

Egy azonban biztos: „A torrentezés megállíthatatlan.”

---

⁶⁷ <http://www.hwsz.hu/hirek/38459>

⁶⁸ <http://asva.info/a-vilag-első-kaloz-internetszolgáltatoja-2010-07.html>

Fogalommeghatározás

Torrent - Jelentheti a meta-fájlt az adatokkal, vagy jelentheti azt a fájlt is, amire hivatkozik, a szöveggörnyezettől függően.

Peer - A peer egy másik számítógépen futó kliens, főképp azokat a klienseket értjük ezen, amelyek még nem az egész fájlt, csak részeit birtokolják.

Seed - A seed egy olyan peer, amely rendelkezik az összes darabkával, és azt megosztja, vissza-, illetve feltölti a fájlt. Minél több seed van, annál nagyobb az esélye a gyors letöltésnek.

Leech - A leech egy olyan peer, amely még nem rendelkezik minden fájldarabkával.

Boly - Együttesen az összes peert, ami megosztja a .torrent fájlt, nevezzük bolyt. Például négy peer és két seed hattagú bolyt jelent.

Tracker - A tracker egyfajta bróker feladatot lát el: közvetít a peerek között. A trackeren általában nincs meg a fájl, a tracker nem vesz részt az adatcserében.

Seed szerver - egy lehetőség a torrentezők körében: ugyanolyan torrent kliens üzemel a szolgáltató szerverén (ezt nevezzük seed szervernek), mint amelyet a felhasználók otthoni gépeiken futtatnak.

IP cím - Egy egyedi hálózati azonosító (Internet Protocol-cím), amelyet az Internet Protocol segítségével kommunikáló számítógépek egymás azonosítására használnak.

Statikus IP – állandó IP-cím

Dinamikus IP – ideiglenes IP-cím

Router – Helyi hálózat és az internet összekapcsolására, azok közötti adatforgalom irányítására szolgáló eszköz.

WLAN router – vezeték nélküli router

Felhasznált irodalom

1. Földvári József: Magyar Büntetőjog Általános rész – Osiris kiadó, Budapest 2006
2. Erdősy Emil – Földvári József – Tóth Mihály: Magyar Büntetőjog Különös rész – Osiris kiadó, Budapest 2007
3. Mezei Péter: Digitális sampling és fájlcsere - Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar 2010
4. Nagy Zoltán András: A WiFi-lopás büntetőjogi minősítésének anomáliái – de lege ferenda javaslatokkal (In Bűnügyi szemle 2009/1)
5. Nagy Zoltán András: Bűncselekmények számítógépes környezetben - AD LIBRUM kiadó, Budapest 2009
6. Szabó Imre: A „The Pirate Bay” ügy elsőfokú ítélete a magyar büntetőjog tükrében (In Infokommunikáció és jog 39. szám 2010. augusztus 141-146. oldal)
7. Vikman László: A magyar szerzői jog fejlődésének áttekintése (In Infokommunikáció és jog 25. szám 2008. június)
8. Magyar Csaba: Fájlcsere és szabad felhasználás (In Infokommunikáció és jog 25. szám 2008. június)
9. Gyertyánfy Péter – Perjes Sándor: A szoftver szerzői jogvédelméről – Kereskedelmi Szervezési Intézet, Budapest 1986
10. Lontai Endre: Magyar polgári jog – Szellemi alkotások joga – Eötvös József Könyvkiadó, Budapest 2001
11. Pecze Dóra – Bércesi Zoltán: Szellemi tulajdonjog és fogyasztóvédelem az európai közösségben – Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Pécs 2002
12. Mezei Péter – Németh László: A Direct Download Link (DDL) szolgáltatás szerzői jogi megítélése (In Infokommunikáció és jog 34. szám 2009. október 179-186. oldal)
13. Békés Gergely: Internet szolgáltatók a fájlcsere ellen? (In Infokommunikáció és jog 34. szám 2009. október)
14. Dr. Lóczi Zsolt: Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó bűncselekményekről, RTF kiadó Budapest, 2008
15. Nagy Zoltán András: A Pirate Bay – per tanulságai. De lege ferenda a fájlcsereéről (In Ügyészek lapja 2/2010)
16. Ott István: A szerzői jog büntetőjogi védelmének egyes kérdései (In Rendészeti Szemle 2009/12.)

Felhasznált internetes adatbázis

1. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0029:HU:HTML> (2012. 06.28.)
2. http://ipon.hu/elemzesek/a_torrent_razzia_es_ami_mogotte_van/776/1 (2011. 02.16)
3. http://ipon.hu/elemzesek/a_torrent_razzia_es_ami_mogotte_van/776/2
4. http://ipon.hu/elemzesek/a_torrent_razzia_es_ami_mogotte_van/776/3
5. <http://asva.info/razzia-info> (2010. 11. 10.)
6. <http://asva.info/a-torrentezes-egy-ugyes-tollabol-2010-09.html> (2011. 02. 16.)
7. <http://asva.info/a-vilag-elso-kaloz-internetszolgaltatoja-2010-07.html> (2011. 02. 16.)
8. <http://asva.info/veszített-a-pirate-bay-a-masodfoku-targyalason-2010-11.html> (2011. 02. 16.)
9. <http://ibolyatibor.atw.hu/Sajat/7.pdf> (2012. 05. 28.)
10. <http://www.sg.hu/cikkek/67943> (2011. 02. 18.)
11. <http://www.sg.hu/cikkek/66325> (2011. 02. 18.)
12. <http://www.sg.hu/cikkek/71760> (2011. 02.18)
13. <http://www.hwsz.hu/hirek/37880> (2011. 02. 16.)
14. <http://www.hwsz.hu/hirek/38459> (2011. 02. 16.)
15. <http://www.hwsz.hu/hirek/43216> (2011. 02. 16.)
16. http://www.police.hu/friss/BRF-20100617_m2.html (2010. 11. 10.)
17. <http://bittorrent.lap.hu/> (2012. 06. 20.)
18. http://eszerint.blog.hu/2012/04/03/megis_eredmenyes_a_hadopi (2012. 05. 26.)
19. <http://copyrightinthexxcentury.blogspot.hu/search/label/Hadopi> (2012. 05. 24.)
20. <http://www.proart.hu/> (2010. 10. 10.)
21. http://hvg.hu/Tudomany/20100618_artisjus_p2p_razzia (2011. 02. 16.)
22. <http://mashable.com/2012/01/27/22-eu-countries-ratify-acta-key-parliament-member-calls-it-a-charade/> (2012. 03.20.)
23. <http://cspv.hu/read/01/2012/sopa> (2012. 05. 26.)